

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА МЕТАЛУРГИЧНАТА ИНДУСТРИЯ

МЕТАЛУРГИЯТА В БЪЛГАРИЯ
ПРЕЗ 2011 ГОДИНА

СОФИЯ, 2012 год.

Увод

Българската асоциация на металургичната индустрия/БАМИ/ е създадена през 1992 год. като неправителствена структура на фирмите от металургичния сектор, с първоначално наименование Браншова камара на черната и цветна металургия. На Общото събрание през 2007 год. са приети промени в Устава, включително и в нейното име. Съгласно чл.1(1) БАМИ е сдружение с нестопанска цел на работодателите от фирмите, произвеждащи и/или търгуващи с метали, продукти и изделия от тях, огнеупорни изделия и материали, както и осъществяващи научноизследователска, инженерингова и ремонтна дейност в областта на металургията.

Към 31.12.2011 год. общият брой на членовете на БАМИ, които тя представлява, е 44 /четиридесет и четири/ фирми, самостоятелни търговски дружества. Някои от тези предприятия са включени в холдингови структури.

Като асоциирани членове, в състава са включени и три технически университета: ХТМУ- София, ТУ – София и Русенски Университет „Ангел Кънчев”.

Предназначението на годишното издание „Металургията в България” е да информира членовете на БАМИ и широк кръг от специалисти в България, а чрез английската версия - и в чужбина, за общото развитие на сектора, за резултатите от производствената дейност на фирмите, реализацията на основните продукти от черни и цветни метали в страната и за износ, както и вноса на такива продукти за същия период.

Годишникът се състои от три части. В първата се прави кратък преглед (основан на публикувана официална статистика и от данни на НАП и митниците) на българската икономика през 2011 година. Представени са някои основни макроикономически показатели, характеризиращи тенденцията на развитие. На база на наличната информация е определено мястото, значението и дела на металургичната индустрия в икономическите показатели на страната, като енергопотребление, ниво на работни заплати, реализация на външни пазари, общо външнотърговско салдо от вноса и износа на металургични продукти и др.

В останалите две части е направено кратко представяне на основните производители от черната и цветна металургия. Включени са данни за основни натурални показатели, отчетени са постигнатите годишни резултати и тенденциите в развитието на производството.

В България металургичните предприятия за производство на черни и цветни метали, на прокат и изделия от тях са изградени през втората половина на миналия век. След тяхната приватизация, както в добивната, така и в преработващата металургична индустрия се направиха значителни инвестиции за модернизация и реконструкция на съществуващите производства, а също така и за въвеждане в експлоатация на нови мощности и внедряване на нови технологии,

Страната има добре развита цветна металургия. Произведените количества основни цветни метали, отнесени към човек от населението на България, сравнени със същите показатели за ЕС са многократно по-високи. На този етап при производството на стомана този показател е почти два пъти по-нисък от средното европейско ниво.

Българската черна и цветна металургия подобрява своята конкурентноспособност и по редица технологични и качествени показатели постиженията на българските фирми са на нивото на най-добрите европейски и световни практики.

Като страна - член на Европейския съюз, след 2007 год. изданието отделя все повече внимание на показатели, характеризиращи металургичния сектор в нашата страна, които могат да се съпоставят с тези на другите държави-членки или със средното ниво в Европа.

Екипът, разработил изданието, се извинява на всички членове на БАМИ, както и на тези, които ползват годишника, за евентуални пропуски или допуснати противоречия с впоследствие публикувани и актуализирани статистически данни. Целта ни е всяка година тези пропуски да се ограничават и намаляват.

С благодарност ще приемем всички мнения и препоръки, целящи подобряването на годишника и те ще намерят място при подготовката на следващите издания.

Благодарим на всички фирми-членове на БАМИ, които ни предоставиха данни за производството и реализацията на тяхната продукция, както и друга информация, свързана с вложени инвестиции за развитие и бъдещите инвестиционни намерения.

Тук е мястото да изразим и благодарност към външните организации и лица, особено на Министерството на икономиката, енергетиката и туризма, които съдействаха за набиране и предоставяне на друга важна информация, необходима за съставянето на „Металургията в България през 2011 год.“.

ПЪЛНОПРАВНИ ЧЛЕНОВЕ НА БАМИ

- „ТепроМетал” ЕАД
  - „Стомана Индъстри” АД
  - „София Мед” АД
  - „ЕТЕМ България” АД
- „Промет Стиил” АД
- „Хелиос Металург” ООД
- „ПИХ Индъстри” АД
- „Еврометал” ООД
- „Енерджи Холд” ЕООД
- „Труд” АД
- „ЕЛ БАТ” АД
- „ИПО” ООД
- „Римпекс” ООД
- „Полимет Импорт Експорт” ООД
- „Кометех” ООД
- „Рудметал” АД
- „Индустириална Топлотехника” ООД
- „Ресурсмениджмънт” ООД
- „Мулит” ООД
- „Огняново КГ” АД
- „Берг Монтана Фитинги” ЕАД
- „КГ” ЕООД
- „Аурубис България” АД
- „КЦМ” АД
- „Интертръст Холдинг” АД
  - „ОЦК” АД
  - „Steel Commodities Corp.”
  - „Интернайн” АД
- „Алкомет” АД
- „Кльокнер Металснаб” АД
- „Монбат Рисайклинг” ЕАД
- „Шамот ЕЛ ПЕ 2007” ООД
- „РМО-Металургремонт” АД
- „Рефран” ЕООД
- „Стам Трейдинг” АД
- „ДЦМ 1” ООД
- „София Метал” ООД
- „Армекс Трейд” ЕООД
- „Комотек-Ко” ООД
- „Ил Мет” ЕООД
- „Рефракем” ЕООД
- „Ковинтрейд България” ЕООД
- „Екометал Инженеринг” ЕООД

АСОЦИИРАНИ ЧЛЕНОВЕ НА БАМИ

Химико-технологичен и металургичен университет, София
Технически университет, София
Русенски технически университет „Ангел Кънчев”, Русе

ЧЛЕНОВЕ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ

Юридически лица:

- „Аурубис България” АД
- „Еврометал” ООД
- „Тепро Метал” ЕАД
- „Кльокнер Металснаб” АД
- „Интертръст Холдинг” АД
- „РМО – Металургремонт” АД
- „Хелиос Металург” ООД
- „Монбат Рисайклинг” ЕАД
- „ПИХ Индъстри” АД
- „КЦМ” АД
- „Алкомет” АД
- „Промет Стиил” АД
- „Шамот ЕЛ ПЕ 2007” ООД

Председател на УС – АНТОН ПЕТРОВ /„Тепро Метал” ЕАД/

Изпълнителен директор - Политими Паунова

В годишника са възприети следните съкращения:

БВП – Брутен вътрешен продукт по цени на съответната година.

БДС – Брутна добавена стойност по базисни цени

ОНД – Организация на независимите държави (бивши СССР)

ВЧМ – Валцувани черни метали (прокат)

ГВ – Горещовалцуван (прокат)

СВ – Студеновалцуван (прокат)

КЦМ – „Комбинат за цветни метали” АД, гр. Пловдив

ОЦК – „Оловно-цинков комплекс” АД, гр. Кърджали

ТЦМ – Тежки цветни метали (прокат от мед и месинг)

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.
Увод, членове и ръководство на БАМИ.....	2
Раздел първи – Българската икономика през 2011 год.	8
1.1 Население, пазар на труда, работна заплата	8
1.2 Производителност, БВП, енергопотребление.....	11
1.3 Външнотърговски обмен, внос и износ на стоки	13
Раздел втори – Черната металургия в България	16
2.1 Производство на черни метали и прокат от тях	16
2.1.1. Производство на сурова стомана	16
2.1.2. Производство на валцувани черни метали и изделия от тях.....	18
2.2 Търговски обмен и потребление на ВЧМ и изделия от тях	22
2.2.1. Внос на скрап, ВЧМ и на изделия от тях	22
2.2.2. Износ на скрап, ВЧМ и на изделия от тях	26
2.2.3. Външнотърговски оборот на ВЧМ и на изделия от тях	34
2.2.4. Реализация на ВЧМ и на изделия от тях в страната	36
2.2.5.Реално вътрешно потребление на стоманени продукти	38
2.3. Производство и потребление на огнеупорни и други материали.....	40
Раздел трети – Цветната металургия в България	42
3.1. Производство на цветни метали	42
3.1.1. Производство на анодна и електролитна мед.....	42
3.1.2. Суровинна база и производство на олово.....	44
3.1.3. Суровинна база и производство на цинк.....	46
3.1.4. Производство на вторични, благородни и съпътстващи цветни метали, сплави и химически продукти.....	48
3.1.5. Производство на прокат от цветни метали и сплави.....	49
3.2. Търговски обмен и потребление на цветни метали и сплави.	55
3.2.1. Внос на цветни метали и на изделия от тях	55
3.2.2. Износ на цветни метали и на изделия от тях	57
3.2.3. Външнотърговски оборот на цветни метали	60
3.2.4. Реализация на цветни метали и прокат.....	61
3.2.5 Реално вътрешно потребление на цветни метали и сплави.....	64

РАЗДЕЛ ПЪРВИ

БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА ПРЕЗ 2011 ГОДИНА

(КРАТЪК ПРЕГЛЕД)

1.1. НАСЕЛЕНИЕ, ПАЗАР НА ТРУДА, РАБОТНА ЗАПЛАТА

В края на 2011 год. населението на България възлиза на 7 327 224 души. В тази цифра е отчетена външната миграция и тя се отнася само до броя на лицата с българско гражданство, които се водят с настоящ адрес в страната. **В сравнение с предходната година населението е намаляло с 177 644 души /3,3 %/.**

Структурата на населението през последните три години е показана в **таблица 1**.

Таблица 1

Разпределение на населението по категории, хил. души

Групи население:	2009 г.		2010 г.		2011 г.	
	Хил. души	%	Хил. души	%	Хил. души	%
В градовете	5 401.2	71.4	5 375,1	71,6	5 324.9	72.7
В селата	2 162.5	28.6	2 129,7	28,4	2 002.3	27.3
Мъже	3 659.3		3 629.8		3 566.8	
Жени	3 904.4		3 875.0		3 760.4	
Общо:	7 563.7	100.0	7 504, 8	100.0	7 327.2	100.0

Източник: Статистически данни на НСИ, 2012 год.

Броя на населението в градовете и в селата през 2011 год. намалява, но относителния дял на живеещите в градовете показва устойчива тенденция на растеж. Дължи се не само на миграцията от селата, но и поради по-високата раждаемост и по-ниската смъртност в големите населени места. През 2010 год. относителният дял на градското население е 71.6 %, а през 2011 г. – 72,7 % или ръст от 1.1 %.

В сравнение с предходните две години расте отрицателният естествен прираст и населението продължава да намалява с по-големи темпове. През 2011 год. спрямо 2010 год. живородените са с 6 хиляди по-малко, а починалите по-вече. В резултат на всички протичащи процеси в страната, свързани с промени в населението, същото е намаляло за последната година с **177 644 души, което като стойност е най-високата, регистрирана за последните години.**

България години наред отчита най-висок отрицателен естествен прираст от всички страни-членки на ЕС(27).

Данни за средногодишния **брой на наетите лица** по трудово и служебно правоотношение, за доходите на работещите и някои социални параметри за 2011 год. са представени в **таблица 2**.

Сравняването на данните за заетите лица през 2011 год., с тези през предходните две - 2010 год. и 2009 год. налагат следните изводи:

- **броят на заетите лица** /съгласно Националните сметки/, бележи постоянен спад, съответно със 103 хил.души са по-малко спрямо 2010 г. и със 773 хил.души от тези през 2009 г., а броя на регистрираните безработни всяка година се увеличава - с над 70 хил.души.

- средногодишното **ниво на безработица** /данни на НСИ/ е **11,2 %** или с 4,4 % по-висока от тази през 2009 год. и 1% от нивото на 2010 г.

Тези показатели показват трайно тригодишно влошаване на пазара на труда в България, свързано основно с продължаващата световна икономическа криза и нейното влияние върху основни сектори на българската икономика. Това обаче доказва и липсата на адекватни антикризисни мерки от страна на държавата за намаляване на тези негативни влияния и прилагане на стимули за увеличаване на вътрешното потребление на стоки и услуги, респективно на предлаганите продукти от български производители.

За периода се отчита ръст в доходите на работещите, което също е свързано с намаляване на персонала, предимно на неквалифицирания и с ниско образование, респективно и с ниско заплащане. През отчетната година има ръст в доходите на работещите по трудово и служебно правоотношение, като средната заплата за страната е увеличена спрямо 2009 год. с почти 20 %. Увеличението в частния сектор изпреварва това на обществения сектор и средната заплата за последните две години е нараснала с 136 лева или с 125 %, но въпреки това за 2011 г. в частния сектор остава по-ниска – с 89 лева.

Средната работна заплата в металургията, спрямо средната в страната и през 2011 год. е по-висока. След спад от 123 лева или с 12 % пред 2010 год., спрямо предходната, през 2011 има ръст от 13 % и е малко над нивото от 2009 год. **По размер на годишна работна заплата и по осигурителен доход на работещите, металургичния бранш, който включва производството на метали и прокат от тях (без леене на метали), заема едно от първите места от всички икономически дейности.**

Само за индустрията години наред по-високо заплащане отчитат секторите за добив на нефт и газ, за производство на рафинирани нефтопродукти, както и в енергетиката. Голяма част от тези изпреварващи металургията дейности, фактически имат монополно положение на българския пазар и не работят в реална конкурентна среда.

Заплащането на труда и редуцията на персонала в металургичните фирми се осъществи в диалог със синдикалните партньори, като процесите се характеризират със съгласуването на решения за оптимално запазване на работните места, намаляване на работното време, респективно малък спад в заплащането, но постигане на възможно по-ниска социална цена.

Таблица 2

Средногодишен брой на заети лица, ниво на безработица, инфлация

Показатели	2009 г.	2010 г.	2011 г.
Средногодишен брой на заетите лица (национални сметки), хил.	3 722. 8	3 052. 8	2 949. 6
Средногодишен брой регистрирани безработни, хил.	281. 0	350. 9	372.3
Средногодишно ниво на безработицата (НСИ), %	6. 8	10. 2	11.2
Средна месечна работна заплата на наети по трудово и служебно правоотношение за страната, лева	591	652	707
- обществен сектор	711	755	772
- частен сектор	547	614	683
Средна месечна заплата в дейност „Производство на основни метали”, лева	1 152	1 029	1 165

Източник: НОИ и НСИ, Отчет по НКИД, 2011 г.

1.2. ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ, БВП, ЕНЕРГОПОТРЕБЛЕНИЕ

През последните години се отчита ръст в обема на **Брутният вътрешен продукт /БВП/** и в **Брутната добавена стойност /БДС/**. Само в 2009 год., в пика на икономическата криза, има спад от 472 млн. лева за БВП спрямо отчета през 2008 год.

В **таблица 3** са посочени данните за последните четири години.

Таблица 3

БВП и БДС по сектори и групировки, млн. лева

Показатели:	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.
БВП по текущи цени, млн.лева, в т.ч.	66 728	66 256	70 474	75 265
- селско и горско стопанство		3 341	3 190	3 637
- промишленост, енергетика		12 072	14 044	15 979
- строителство		4 763	4 904	4 210
- търговия, хранене, транспорт и съобщения		12 675	14 303	16 440
- финанси, застраховки, недвижимо имущество и други бизнес услуги		13 659	14 317	14 899
- държавно управление		8 992	9 888	9 667
- корективи /данъци/		10 755	9 829	10 435
Брутна добавена стойност/БДС/, млн.лева	54851	55 502	60 646	61 818

Източник: МФ, НСИ

Индустрията, включително с производството и разпределението на електроенергия, газ и вода, формира една от най-високите стойности на Брутен Вътрешен Продукт /БВП/. Малко по - високи са показателите само на дейностите от услуги, свързани с хранене, търговия, транспорт и съобщения и др. По-ниски от индустрията в годините на криза е групировката „финанси, недвижимо имущество, застраховки и други бизнес услуги”.

Брутна Додана Стойност /БДС/ също се създава основно от работещите в областта на услугите, следва индустрията и най-ниски са стойностите за работещите в аграрния сектор.

Съгласно данни на Eurostat, New Cronos database и PPP domain/13.12.2011г., производеният в България през 2010 год. Брутен вътрешен продукт е **4 800 евро на човек от населението**. Това е най-ниската стойност за ЕС, пет пъти по малка от средната за 27-те страни членки (24 400 евро) и 6 пъти спрямо средната за еврозоната (EA17). Той е четири пъти по-нисък от този на Гърция, а от произведения в Румъния – 16 % по-нисък.

По **Стандарти на популателна способност (СПС)** също сме на последно място от всички европейски страни. Показателят за България е около **2,5 пъти по-нисък от средния за ЕС**, два пъти по-малка е средната популателна способност спрямо Гърция и с 5 % по-ниска от тази в Румъния.

Последният енергиен баланс, публикуван от НСИ е за 2010 год. Съгласно отчетените от статистиката данни, **общото крайно енергийно потребление** в страната е 8 691 хил.т.н.е., 8 745 хил.т.н.е. е през 2009 г., а през 2008 г. е било 9 419 хил.т.н.е. Въпреки този общ спад, потреблението в индустрията спрямо предходната бележи ръст от 5 %, докато в кризисната 2009 г. имаше спад от 28 %.

Енергийното **потребление в металургията** от **630 хил.т.н.е. за 2008 г. намалява на 381 хил.т.н.е. през 2009 год. и 323 хил.т.н.е. през 2010 г.**, при **разпределение 48 % в черната металургия и 52 % в цветната металургия**. Докато през 2008 год. дялът на сектора представлява **18,8 % от индустриалното потребление (795 хил.т. и дял от 21.5 % през 2007 год.)**, за 2009 г. спада на **15,7 %**, а през 2010 г. – на **12,8 %**.

От общото крайното енергийно потребление, дялът на металургията през 2008 г. е 6.7 %, за 2009 г. - 4,5 %, в 2010 г. - 3,7 %.

В тези показатели намира отражение намаляващото през годините, производство в „Кремиковци” АД, а от II-ро тримесечие на 2009 г. и окончателно преустановено.

По отношение енергийното потребление на природен газ до 2009 г. **черната металургия, с дял от 27 %**, заемаше първо място като промишлен потребител. От 2009 год. разхода на природен газ за металургичната индустрия рязко намалява – през 2010 год. до 11 %.

Общото енергийно потребление в металургичните предприятия през периода 2000 г.-2010 г. спада, в резултат на направените инвестиции за модернизация на мощностите и внедрените нови технологии, което доведе и до повишаване на тяхната енергийна ефективност.

На металургичната индустрия се пада **20 %** дял от товарните ж.п.превози в страната.

1.3. ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОБМЕН, ВНОС И ИЗНОС НА СТОКИ

Външнотърговският обмен на стоки, които България отчита през последните пет години е показан в **таблица 4**.

След големия спад в износа и вноса в 2009 год., през 2010 год. и 2011 год. отново се **отчита ръст, както в износа, така и при вноса** на стоки. Външнотърговското салдо запазва своята характеристика да има отрицателна стойност, но пред последните две години е с по-малък обем.

Таблица 4

Външнотърговски баланс при стоковия обмен, млрд. лева

Показатели:	2007 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.
Внос на стоки, в т.ч	42,8	49,5			45,1
- металопродукти	3,3	4,2	33,0	37,6	3,5
относителен дял, %	7,7	8,5	1,8	2,2	7,8
			5,5	5,9	
Износ на стоки, в т.ч	26,4	29,9	22,9	30,5	39,3
- металопродукти	5,9	6,1	3,6	5,3	7,6
относителен дял,%	22,3	20,4	15,7	17,8	19,3
Външнотърговско салдо, в т.ч. на	- 16,4	- 19,6	- 10,1	- 7,17	- 5,8
- металопродукти	+ 2,6	+ 1,9	+ 1,8	+ 3,1	+ 4,1

Източник: НСИ, Стандартна външнотърговска класификация, 2012 год.

Митнически данни, НАП

През целия посочен период, относителният дял на металите (първични и вторични) и на металургична продукция в износа на стоки от страната е висок – в порядъка на **18-20 %**.

Стойността на изнесените черни и цветни метали и метални продукти спрямо 2010 год. отчита ръст от **143 %**, съответно приходите са с **2,3 млрд. лева** повече, като обема вече надхвърля нивото от 2008 г. - с **1,3 млрд. лева**.

Външнотърговското салдо, което се получава като резултат от обмена на металопродукти в структурата на вноса и износа е положителна величина. След спад в годините на криза, отчита ръст през 2010 год. и достига най-висока стойност в 2011 год. - над 4 млрд.лева, с ръст от 32 %. Тези резултати имат изключително позитивно отражение в макроикономическите показатели на страната, характеризират сектора като силно експортно ориентиран, доказват възможности да участва на европейските и световни пазари с конкурентноспособни технологии и продукти.

РАЗДЕЛ ВТОРИ

ЧЕРНАТА МЕТАЛУРГИЯ В БЪЛГАРИЯ

2.1. ПРОИЗВОДСТВО НА ЧЕРНИ МЕТАЛИ И ПРОКАТ ОТ ТЯХ

Производството на стомана и стоманени продукти в Република България е стратегически сектор в промишлеността и е застъпен основно в 5 фирми-членове на БАМИ – „Стомана индъстри” АД, „Промет стийл” АД, „Хелиос Металург” ООД, „ПИХ Индъстри” АД и „Жити” АД.

През 2011 год. най-голямото предприятие в областта на черната металургия – „Кремиковци” АД спря окончателно своята производствената дейност. Настоящият годишник не съдържа данни за производството и реализацията на дружеството за 2011 год. и това дава своето отражение върху данните за годината и сравняването им с тези за предишните години за цялата страна.

2.1.1. ПРОИЗВОДСТВО НА СУРОВА СТОМАНА

Единствен производител на течна стомана (само в електропечи) в България през 2011 год. е „Стомана индъстри” АД.

Количеството на произведената сурова стомана през последните години по процеси и фирми е дадено в таблица 2.1 и на фигури 2.1 и 2.2.

През 2011 год. общото производство на течна стомана в страната е 834.5 хил. т. Следва да се отбележи, че независимо спирането на това производство в „Кремиковци” АД, общо се отчита ръст от 97.5 хил. т в сравнение с 2010 г. или 13.2 %, което се дължи на значителното повишение на добива на стомана в „Стомана индъстри” АД с 138.3 хил. т или с 19.9 %. Цялото произведено количество течна стомана е разлята по метода на непрекъснато леене.

Произведената в България стомана през 2008 год. представлява 0.100 % от световното производство, през 2009 год. 0.059 %, 0.052 % през 2010 год. и 0.055 % през 2011 год. Спрямо ЕС този показател е съответно през 2008 год. - 0.671 %, през 2009 год. - 0.521 %, през 2010 год. – 0.428 % и през 2011 год. - 0.470%.

През последната година се наблюдава незначително повишаване на дела на произведена течна стомана спрямо това в световен мащаб и сред страните от Европейския съюз.

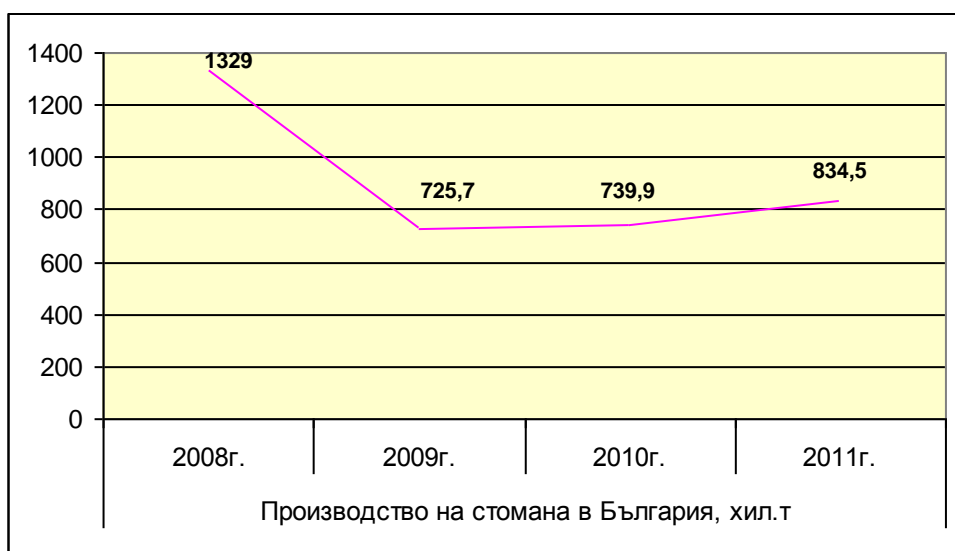
Таблица 2.1

Производство на стомана в България, хил. т

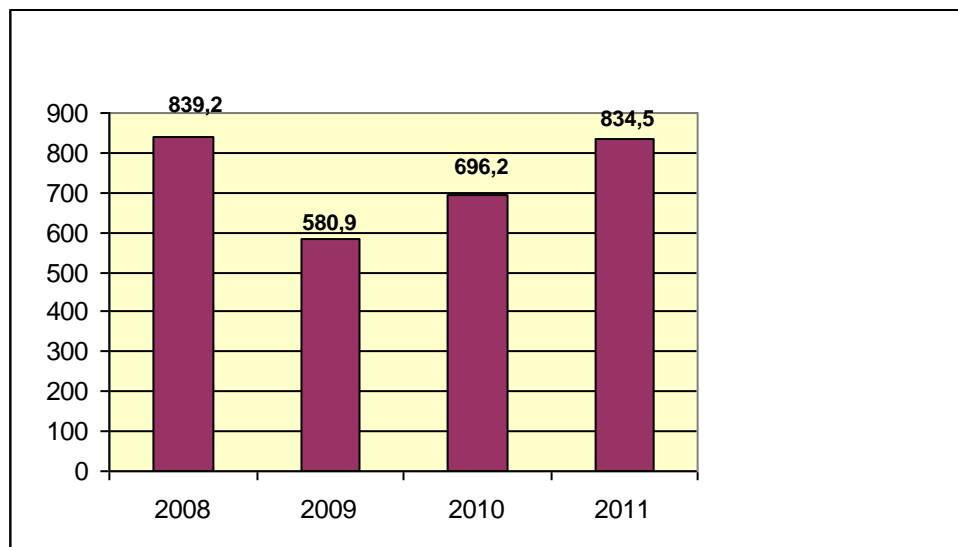
Процес:	Фирми:	2008	2009	2010	2011	2011/2010	
						+/-	%
КК	“Кремиковци” АД	428.0	-	-	-	-	-
ЕП	“Стомана Индъстри” АД	839.2	580.9	696.2	834.5	138.3	119.9
	“Кремиковци” АД	61.8	144.8	43.7	-	-	-
	Общо ЕП	901.0	725.7	739.9	834.5	94.6	112.8
Общо по фирми	“Кремиковци” АД	489.8	144.8	43.7	-	-	-
	“Стомана Индъстри” АД	839.2	580.9	696.2	834.5	138.3	119.9
Общо за страната		1 329.0	725.7	739.9	834.5	94.6	112.8
Непрекъснато отлята	„Стомана Индъстри” АД	839.2	580.9	696.2	834.5	138.3	119.9
	„Кремиковци” АД	463.2	131.4	40.8	-	-	-
	Общо	1 302.4	712.3	737.0	834.5	97.5	113.2

Източник: Фирмени данни

Фигура 2.1

Фигура 2.2

Производство на стомана в „Стомана индъстри.” АД

Натоварването на мощностите, произвеждащи електростомана през 2009 год. е 48.7 % и през 2010 год. е 49.6 % (при общ капацитет на електропещите в двете фирми от 1 490 хил. т). През 2011 год. само за електропещите на „Стомана индъстри” АД натоварването им е 86.9%.

В България се произвеждат основно нелегирани въглеродни марки стомана, а по заявка – единични плавки от легирана стомана.

2.1.2. ПРОИЗВОДСТВО НА ВАЛЦУВАНИ ЧЕРНИ МЕТАЛИ И ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Производството на валцовани черни метали (ВЧМ) в България през последните четири години по производства и фирми-производителки е представено на таблица 2.2 и фигури 2.3 и 2.4.

Анализът на данните от таблицата показва следното:

- През отчетната 2011 год. се наблюдава спиране на тенденцията за намаляване на производството на ВЧМ от 2009 и 2010 год. Отчита се значително повишаване през 2011 год. с 218. 1 хил. т. или с 24.3% спрямо 2010 год. и то при спряното производство на плосък прокат в „Кремиковци” АД. Това може да се обясни с увеличеното производство на ВЧМ във фирмите, а оттам и повишения им износ.
- Нарастваият обем на производство на ВЧМ е особено видно в „Промет стиил” АД, където производството на дълъг прокат е увеличен с 134.6 хил. т, а в „Стомана индъстри” АД ръстът е от 68.7 хил. т. Незначителен спад от 7.3 % се наблюдава само в „Хелиос металург” ООД.

- Следва да се отбележи, че обемът на произведения дълъг прокат през 2011 год. почти достига този от 2008 год. (т.е. преди началото на икономическата криза).

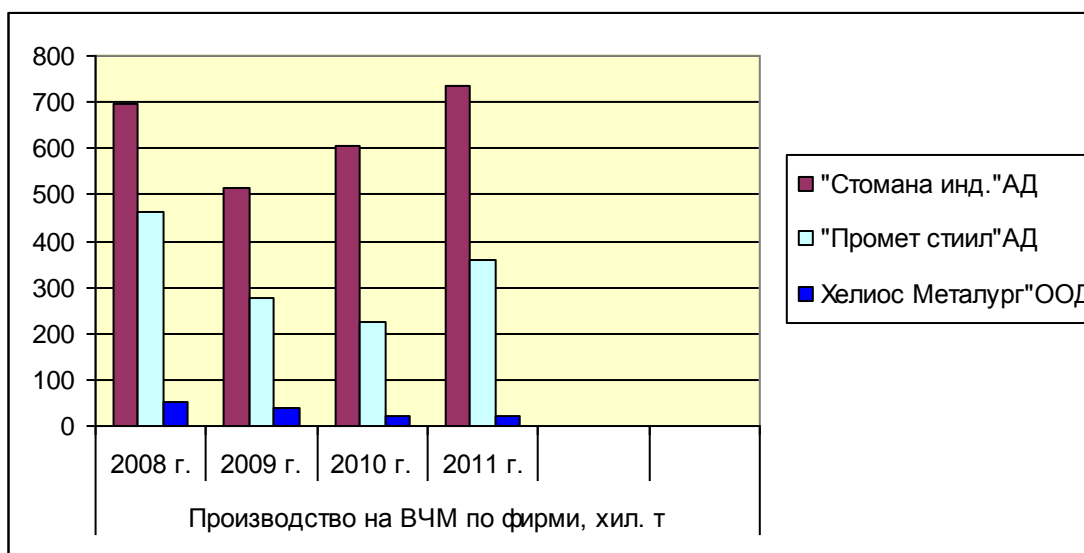
Таблица 2.2

Производство на валцувани черни метали (ВЧМ) по асортимент, хил. т

Видове прокат:	Фирми:	2008	2009	2010	2011	2011/2010	
						+/-	%
ГВ дълъг	“Промет Стиил” АД	462.9	278.3	225.3	359.9	134.6	159.7
	“Стомана Инд.” АД	368.4	348.9	364.7	433.4	68.7	118.8
	„Хелиос Металург” ООД	53.2	38.0	22.0	20.4	-1.6	92.7
	Общо	884.5	665.2	612.0	813.7	201.7	132.9
ГВ плосък	“Кремиковци” АД	466.2	137.4	45.2	-	-	-
	“Стомана Инд.” АД	328.3	165.9	239.2	300.8	61.6	125.7
	Общо	794.5	303.0	284.4	300.8	16.4	105.8
ГВ прокат (общо)	“Промет Стиил” АД	462.9	278.3	225.3	359.9	134.6	159.7
	“Кремиковци” АД	466.2	137.4	45.2	-	-	-
	“Стомана Инд.” АД	696.7	514.8	603.9	734.2	130.3	121.6
	„Хелиос Металург” ООД	53.2	38.0	22.0	20.4	-1.6	92.7
	Общо	1 679.0	968.5	896.4	1 114.5	218.1	124.3
Прокат	Крайни продукти	1 679.0	968.5	896.4	1 114.5	218.1	124.3

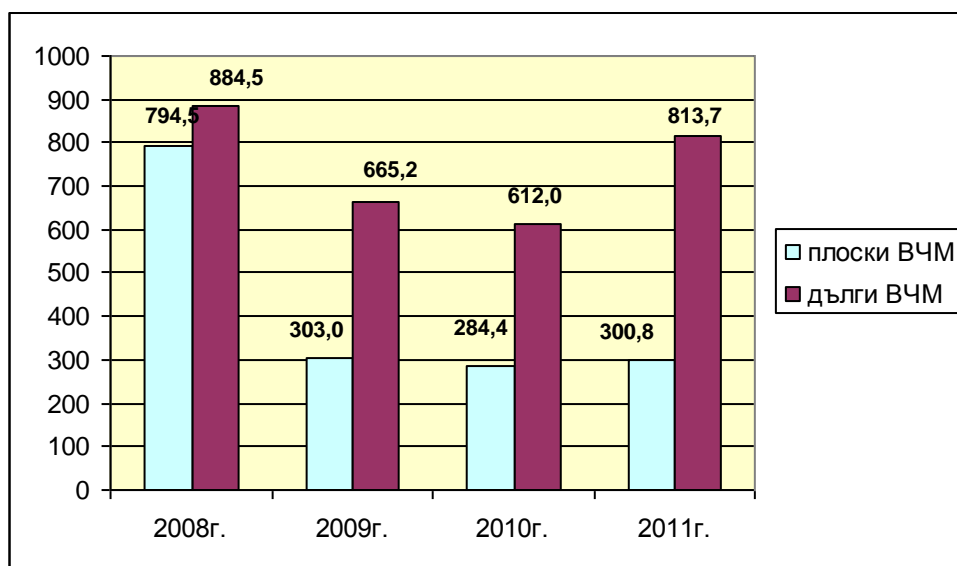
Източник: Фирмени данни

Фигура 2.3

- Както вече беше отбелязано, след спиране на производство на плоски горещовалцувани черни метали в „Кремиковци” АД, единствен производител е „Стомана индъстри” АД. През 2011 год. има ръст в производството на дебела ламарина с 5.8 %, спрямо това от предишната година.

Фигура 2.4

Производство на плосък и дълъг прокат, хил.т

- Относителният дял на произведените плоски ВЧМ от общото количество ВЧМ е 47.4 % за 2008 год., 31.3 % през 2009 год., 31.7% през 2010 год. и 27.0 % през 2011 год., а за дългите ВЧМ за съответните години е 52.6 %, 68.7 %, 68.3 % и 73.0 %.
- Промяната в съотношението между дългите и плоски продукти се дължи на изменената структура на производствените мощности в страната, след спиране на „Кремиковци” АД.

Българското производство на горещовалцуван прокат през 2009год. представлява 0.095 % от общото световно производство на този продукт, през 2010 год. той е 0.073 % и през 2011 год. – 0.080 %. Този показател за 2009 год. представлява 0.964 % от производството в ЕС (27), през 2010 год. - 0.743 %, а през 2011 год. – 0.766 %.

Само за горещовалцувания плосък прокат данните показват, че през 2009, 2010 и 2011 год. България е произвела съответно 0.056%, 0.043% и 0.042 % от общото световно производство на този продукт и 0.532 %, 0.414 % и 0.342 % от това производство в ЕС (27).

За горещовалцувания дълъг прокат производството през 2009, 2010 и 2011 год. представлява съответно 0.140 %, 0.121 % и 0.149 % от общото световно производство и 1.531 %, 1.200 % и 1.436 % от това производство в ЕС (27).

През 2011 год. намалява относителният дял на плоските продукти, докато този на дългите продукти нараства.

Производството на изделия от ВЧМ общо и по фирми-производителки е представено на таблица 2.3 и фигура 2.5.

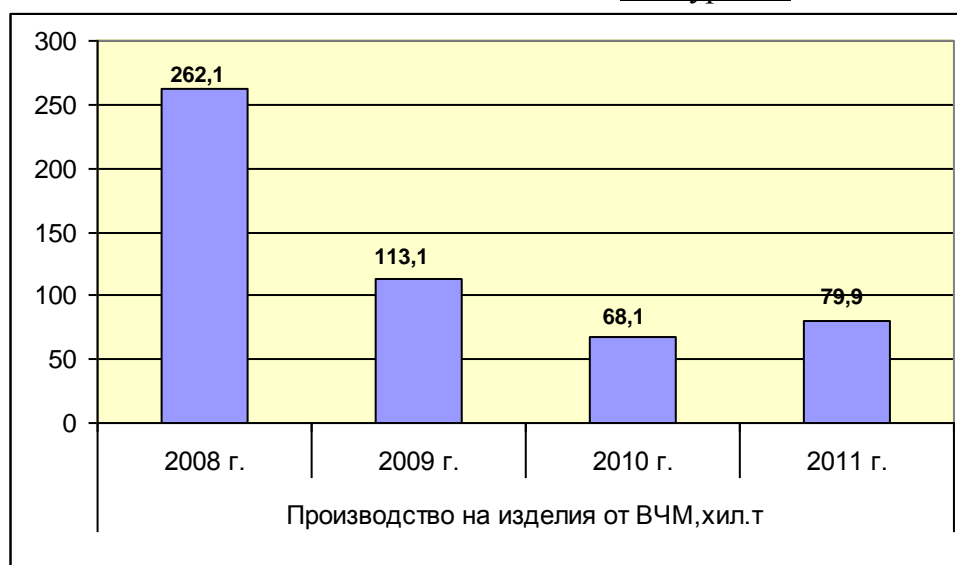
Таблица 2.3

Производство на изделия от валцувани черни метали (ВЧМ) по фирми и асортимент, хил. т

Изделия	Фирми:	2008	2009	2010	2011	2011/2010	
						+/-	%
Стоманени тръби	“ПИХ Индъстри.” АД	133.0	64.0	25.5	41.9	16,4	164.3
	„Интер Тръст Холд” АД	25.8	4.4	2.1	-	-	-
	Общо	164.5	68.7	27.6	41.9	14.0	151.8
в т. ч. Шевни	“ПИХ Индъстри.” АД	133.0	64.0	25.5	41.9	16.4	164.3
	„Интер Тръст Холд” АД	10.2	1.3	-	-	-	-
	Общо	148.9	65.6	25.5	41.9	16.4	164.3
Безшевни	„Интер Тръст Холд” АД	15.6	3.1	2.1	-	-	-
	Общо	15.6	3.1	2.1	-	-	-
Стоманени топки за мелници	“Стомана Индъстри.” АД	10.0	11.1	7.0	6.4	-0.6	91.4
Тел и телени изделия	„ЖИТИ” АД	47.2	12.3	11.2	11.2	0	100.0
	“Стомана Индъстри” АД	-	-	-	1.7	1,7	-
	Общо	47.2	12.3	11.2	12.9	1.7	115.2
Елементи - руднично крепене	“Стомана Индъстри” АД	30.8	21.0	22.3	18.7	-3.6	83.8
Прокат	Крайни продукти	262.1	113.1	68.1	79.9	11.8	117.3

Източник: Фирмени данни

Фигура 2.5

- През 2011 год. общото производство на изделия от валцувани черни метали показва повишаване от 11.8 хил. т или 17.3 % спрямо това през 2010 год.
- Наблюдава се повишение в производството на стоманени тръби - общо с 51.8 %. Това се дължи на увеличеното производство в „ПИХ Индъстри” АД през отчетната година, спрямо това от 2010 год.
- Основен производител на тел и телени изделия в страната е „Жити” АД – Русе. През 2011 год. се запазва същия обем на производство от 2010 год. - 11.2 хил. т.
- През 2011 год. „Стомана Индъстри” АД отчита намаление на производство на стоманени топки за мелници - с 8.6 % спрямо предходната година.

Произведените в България през 2009, 2010 и 2011 год. тръби (безшевни и заварени) представляват съответно 0.095 %, 0.032 % и 0.047 от общото световно производство на този продукт и 0.852%, 0.194 % и 0.233 % от това производство в ЕС (27).

2.2. ТЪРГОВСКИ ОБМЕН И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ВЧМ И ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

2.2.1. ВНОС НА СКРАП, ВЧМ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Общият обем на внос на скрап, валцувани черни метали и изделия от тях през 2011 г. в количествено изражение е 1 884.6 хил. т. Увеличението спрямо 2010 г. е с 605.4 хил.т. или 47.3 %.

Следва да се отбележи значителното увеличение на вноса през отчетната година при горещовалцувания плосък прокат, който покрива потребностите в страната след спиране на това производство в „Кремиковци” АД.

В стойностно изражение вносът през 2011 год. бележи ръст от 88.9% или 694.3 млн. долара (915,6 млн. лева) спрямо 2010 год.

Данните за вноса през последните четири години са показани на таблица 2.4.

И през 2011 год. традиционно **чугун** за леярски цели за машиностроенето се внася изключително от Украйна (85.0 % от общото внесено количество на този продукт).

Таблица 2.4

Внос на скрап, ВЧМ и изделия от тях, хил. т

Стоки:	2008	2009	2010	2011	2011/2010	
					+/-	%
Нелегирани - общо	1 855.5	1 032.7	1 046.2	1 619.0	572.8	154.7
Чугун-блок,гранули, прах	30.4	15.6	14.8	17.5	2.7	118.2
Феросплави	14.4	9.0	11.4	21.2	9.8	186.0
Скрап	237.1	202.3	269.5	230.4	-39.1	85.5
Полупродукти	567.7	306.0	248.9	574.9	326.0	230.9
ГВ прокат (рулон и лист)	245.1	132.8	191.2	338.0	146.8	177.0
СВ прокат (рулон и лист)	105.2	70.6	98.2	113.6	15.4	115.7
Валцдрат	222.8	99.5	86.6	110.0	23.4	127.0
Пръти	306.0	144.0	89.9	163.7	73.8	182.1
Профили	126.8	52.9	35.7	49.7	14.0	139.2
Легирани – общо	83.3	31.1	56.7	60.1	3.4	106.0
ГВ и СВ рулони и лист	46.4	21.0	37.8	35.0	-2.8	92.6
Пръти и профили	32.9	10.1	18.9	25.1	6.2	132.8
Изделия от ВЧМ	252.7	169.3	176.3	205.5	29.2	116.6
Безшевни тръби	40.0	18.1	21.1	27.9	6.8	132.2
Заварени тръби	48.4	29.1	29.9	28.5	-1.4	95.3
Ламарина с покритие	135.3	97.7	106.6	130.5	23.9	122.4
Телове	29.0	24.4	18.7	18.6	-0.1	99.5
Общо	2 191.5	1 233.1	1 279.2	1 884.6	605.4	147.3
Стойност, млн. долара	2 178.6	777.6	780.5	1 474.8	694.3	188.9
Стойност, млн. лева	2 906.0	1 088.6	1 153.1	2 068.7	915.6	179.4

Източник: Митническа статистика, НАП

Отбелязва се спад във **вноса** на скрап през 2011 год. в сравнение с 2010 год. с 14.5 % или с 39.1 хил. т. Спрямо общия обем на вноса, дялът на скрапа през отчетната година е намалял и е около 12.2 %. Потребностите на българските фирми се задоволяват основно от наличен собствен скрап или закупен от страната. През 2011 г. най-големи количества са внесени от Гърция (26.5 %). Традиционният вносител Румъния (23.9 % от общото количество) значително намалява своя дял в износа. Сърбия повишава своя дял и той е 22.8%.

Като цяло вносът на скрап в България запазва своята дестинация от страните на Балканския полуостров.

Вносът на **полупродукти** през 2011 год. значително нараства (повече от два пъти) или с 326.0 хил. т. спрямо предишната година и надвишава този от 2008 год. Доставките са изключително от Украйна (95.5%).

През 2011 год. вносът на горещовалцуван **плосък прокат** от нелегирани марки стомани отчита известно нарастване с 146.8 хил.т спрямо предишната година. При легираните стомани се наблюдава известно намаление на количеството внесен метал от 2.8 хил. т.

Както се вижда от табл. 2.5 и фиг. 2.6 през отчетната 2011 година вносът на **плосък прокат** е нараснал с 38.0 %. Вносът от страните на Европейския съюз в количествено отношение почти запазва порядъка си с леко повишаване от 8.8 % спрямо 2010 год. За разлика от предходната година през 2011 год. се наблюдава спад при вноса от други страни от Европа и най-вече тези от Балканския полуостров. Делът на вноса от страните от ОНД се увеличава повече от 100 %. Най-голям той е от Украйна (40.1 % от общия обем внос на плосковалцуван прокат).

Таблица 2.5.

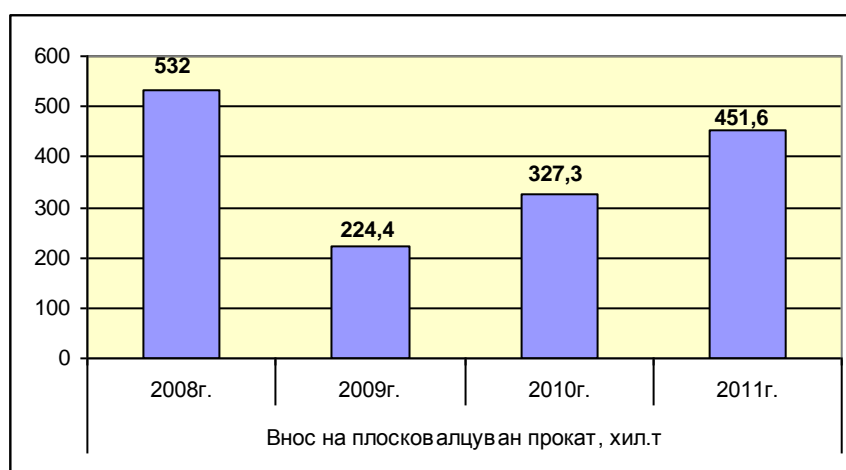
Внос на плосковалцуван прокат, т

Региони:	2008	2009	2010	2011	2011/2010	
					+/-	%
Европейски съюз (27)	125.0	33.0	41.8	45.5	3.7	108.8
Други европ. страни	211.6	64.8	121.5	72.8	-48.7	59.9
ОНД	154.7	126.3	155.4	324.1	168.7	208.5
Северна Америка	0.1	-	-	0.9	0.9	100.0
Други	40.6	0.3	8.6	8.3	-0.3	96.5
Общо	532.0	224.4	327.3	451.6	124.3	138.0

Източник: Митническа статистика, НАП

Делът на вноса на **плосък прокат** в България през 2009 год., 2010 год. и 2011 год. спрямо общия обем на вноса на този продукт за страните от ЕС (27) е **0.053 %**, **0.058 %** и **0.064 %**, а спрямо този за целия свят за същите години той е съответно – **0.022 %**, **0.025 %** и **0.027 %**.

Фигура.2.6

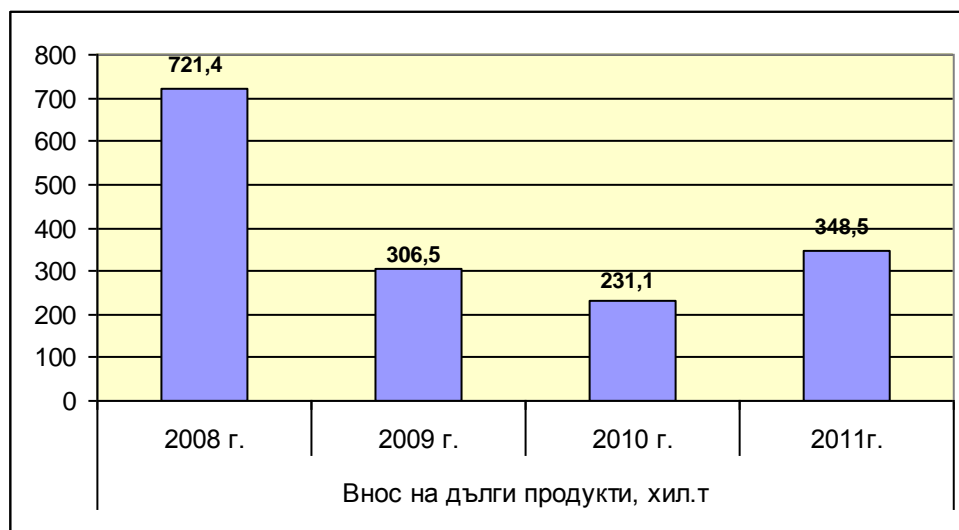

Общият обем на вноса през 2011 год. на **дълги продукти** от обикновени и легирани стомани е 348.5 хил.т. Това количество е с

117.5хил. т по-голямо в сравнение с 2010 год. При легираните стомани се наблюдава също известно повишаване на вноса с 6.2 хил. т.

Фигура.2.7

И през 2011 год. Румъния (69.8 %) продължава да е най-голям вносител на **пръти** от нелегирани марки стомана, както и през 2009 и 2010 год. Спад се наблюдава при вноса от Гърция (10.2%) и особено от Украйна (3.4 %). При **профилите** през 2011 год. вносът е също от Румъния и Гърция.

През 2011 г. се наблюдава ръст на вноса на **валцдрат** от обикновени марки стомани с 27.0 %. Основни вносители са Украйна – 50.4 % и Гърция – 44.9 %.

За **легираните пръти и профили** през отчетната година основен вносител е Руската федерация – 25.9 %. Може да се отбележи, че продължава тенденцията на повишаване на вноса на тези продукти от Япония.

Делът на вноса на дълъг прокат в България през 2009, 2010 и 2011 год. спрямо общия обем на вноса на тези продукти за страните от ЕС (27) е съответно 1.58 %, 0.804 % и 0.840 %, а спрямо този за целия свят – 0.81 %, 0.436 % и 0,189 %.

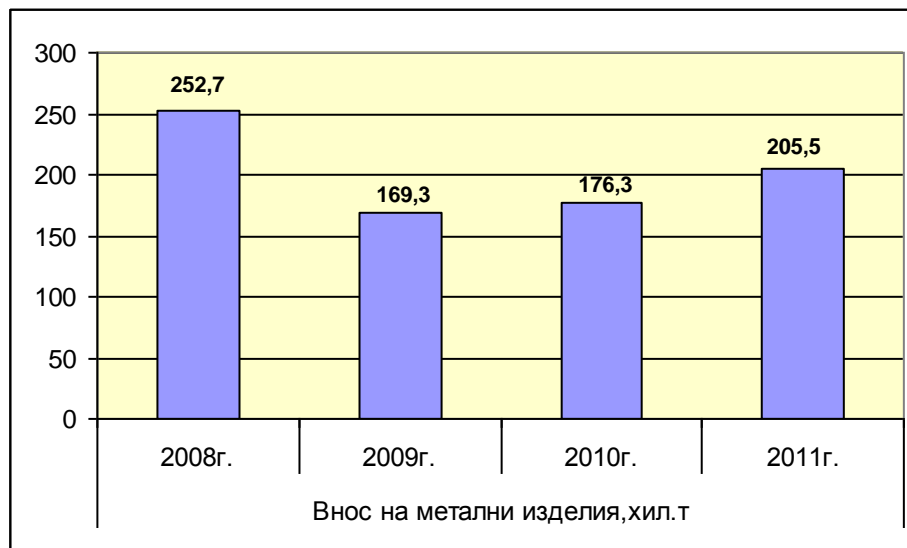
През отчетната година общият обем на вноса на ламарина с покритие (**поцинкована ламарина, ламарина с пластмасово и калаено покритие**) е с ръст от 22.4 % . И през 2011 год. главни вносители са страни от Балканския полуостров - Македония, Турция и Сърбия. Отчита се повишен внос от Китай (14.0 %) от общия внос на тези продукти.

Вносът на **безшевни тръби** през 2011 год. бележи известно повишение от 32.2 %, докато този на **заварените тръби** спада с 4.7 %. Това се дължи на намаляване на производството на тръби в българските заводи.

През 2011 год. направлението на вноса на **безшевни тръби от въглеродна стомана** се запазват, както и през предишните години. Той се реализира от Румъния – 19.7 % и Украйна – 16.5 %. За **заварените тръби** най-голям е вносът от Македония – 28.0 %.

През 2011 год. в сравнение с 2010 год. общо вносът на метални изделия (фиг. 2.8) е повишен с 16.6 %.

Фигура 2.8

2.2.2. ИЗНОС НА СКРАП, ВЧМ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Информация за изнесените през последните четири години количества скрап, черни метали и изделия от тях са представени на таблица 2.6.

През 2011 год. общият обем на износа в сектора бележи ръст от 11.8% в сравнение с 2010 год. В количествено изражение той възлиза на 2 042.1 хил. т или с 215.0 хил. т повече в сравнение с предишната година. Това се дължи преди всичко на относително големия дял на износа на скрап (41.7 %) от общия обем на износа, но трябва да се отбележи, че през отчетната година той е спаднал с 10.3 %. Износът на чистата продукция на черната металургия като цяло отчита известен ръст от 313 хил.т или 35.6 % спрямо 2010 год..

В стойностно изражение износът през 2011 год., спрямо 2010 год., има ръст от 62.8 % което в доларово изражение представлява 578.8 млн. и в лева - 743.1 млн.

Износът през 2011 год. (2 042.1 хил.т) е на нивото от 2008год. (2 071.6 хил. т), достига предкризистния период, въпреки отсъствие на продукцията на “Кремиковци” АД.

Делът на износа общо на валцувани черни метали от България през 2009, 2010 и 2011 год. спрямо общия обем на износа от страните на ЕС(27) е съответно 1.21%, 0.88 % и 1.79 %, а спрямо този от целия свят – 0.45 %, 0.36 % и 0.61 %.

Таблица 2.6

Износ на скрап, ВЧМ и изделия от тях, хил. т

Стоки:	2008	2009	2010	2011	2011/2010	
					+/-	%
Нелегирани – общо	1 931.7	1 423.0	1 745.7	1 932.0	186.3	110.7
Чугун	32.2	1.4	1.1	0.8	-0.3	72.7
Феросплави	2.9	12.8	3.1	0.6	-2.5	19.3
Скрап	740.4	511.0	949.0	851.0	-98.0	89.7
Полупродукти	85.4	48.9	19.5	24.8	5.3	127.2
ГВ рулон и лист	549.2	270.0	266.0	336.1	70.1	126.3
СВ рулон и лист	8.3	5.6	6.9	8.8	1.9	127.5
Валцдрат	20.1	19.8	24.9	49.0	24.1	196.8
Пръти	437.8	489.7	411.5	595.0	183.5	144.6
Профили	55.4	63.8	63.7	65.9	2.2	103.4
Легирани - общо	3.6	1.4	2.4	5.9	3.5	245.8
Пръти и профили	3.6	1.4	2.4	5.9	3.5	245.8
Изделия от ВЧМ	136.3	90.9	79.0	104.2	25.2	132.0
Безшевни тръби	11.0	5.2	5.1	3.4	-1.7	66.7
Заварени тръби	108.7	79.0	66.5	86.9	20.4	130.7
Ламарина с покритие	8.9	5.8	7.2	8.3	1.1	115.3
Телове	7.7	0.9	0.2	5.6	5.4	280.0
Общо	2 071.6	1 515.3	1 827.1	2 042.1	215.0	111.8
Стойност, млн. долара	1 530.3	673.2	921.4	1 500.2	578.8	162.8
Стойност, млн. лева	2 041.3	942.5	1 361.2	2 104.3	743.1	154.6

Източник: Митническа статистика, НАП

Износът на **полупродукти (заготовки)** през 2011 год. нараства незначително в сравнение с този през 2010 год. През отчетната година той се реализира основно в Гърция (54.7 %) от „Стомана индъстри” АД.

През 2011 год. общият обем на износа на **плоски продукти** (табл.2.7 и фиг. 2.9) е 344.9 хил. т и бележи ръст от 26.4 % спрямо предходната година. Той е насочен преобладаващо за Румъния (23.2 %) и Германия (14.3 %). Следва да се отбележи, че делът на износа общо за страните от Европейския съюз се е повишил с 42.8 %. Към други източноевропейски страни обратно се наблюдава спад с 11.3 %, но се запазва тенденцията на повишение на износа към страни от Африка и Близкия Изток.

Делът на износа на плосък прокат от България през 2009, 2010 и 2011 год. спрямо общия обем на износа от страните на ЕС (27) е

съответно **0.626 %**, **0.405 %** и **0.480 %**, а спрямо този от целия свят – **0.222 %**, **0.153 %** и **0.178 %**. Въпреки нарастване на дела на износа от България, спрямо общия обем на износа от Европа и света, нашата продукция представлява много незначителна част.

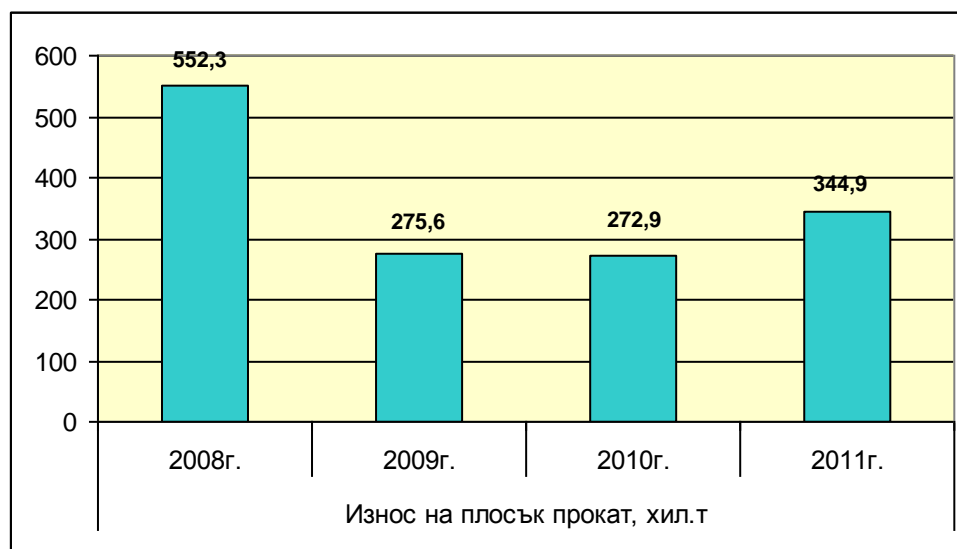
Таблица 2.7

Износ на плосък прокат, хил. т

Региони:	2008	2009	2010	2011	2011/2010	
					+/-	%
Европейски съюз (27)	402.8	200.9	189.1	268,1	79.0	142.8
Други европ. страни	140.0	73.7	62.9	55,8	-7.1	88.7
ОНД	0.1	0.3	2.0	-	-2.0	0
Други	-	0.6	16.6	21,0	4.4	126.5
Общо	552.3	275.6	272.9	344,9	72.0	126.4

Източник: Митническа статистика, НАП

Фигура 2.9

Общият обем на износа на **дълги продукти** през 2011 год. (фиг.2.10) в сравнение с 2010 год. е нараснал с 213.3 хил.т или с 42.4 %. Това се дължи на завишеното производство на тези продукти в страната, но също и на намаленото вътрешно потребление особено в строителството.

През 2011 год. се запазват направленията на износа от последните няколко години. За дългите продукти най-голям е износът на **пръти** за Румъния, който се е повишил с почти 10 % и е 44.7 % от цялото изнесено количество на този продукт. Увеличава се износът за Нигерия (8.4 %) Ливан, Гана. Повишил се е износът за страните от Европейския съюз (Гърция, Германия, Италия и др.), но също така и за страните от

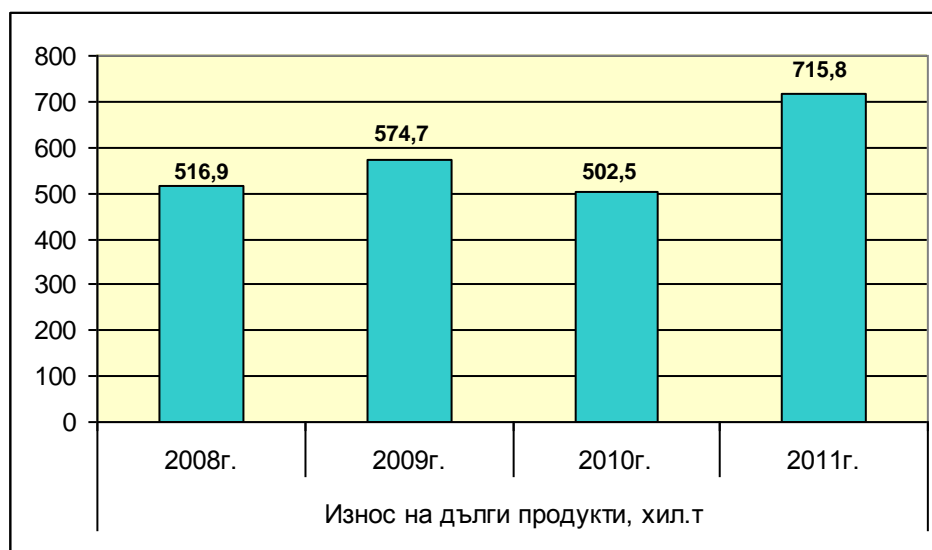
Балканския полуостров като напр. Македония. Това показва, че българските производители разширяват обсега на своя износ.

При **профилите** износът е насочен към страните от ЕС и преди всичко, както и през 2010 г. за Гърция (37.9 %) и Испания (22.9.9 %).

Делът на износа на дълъг прокат от България през 2009. и 2010 и 2011 год. спрямо общия обем на износа му от ЕС (27) е съответно 2.21 %, 1.24 и 1.88 % и спрямо този от страните на целия свят – 0.313%, 0.518% и 0.806 %.

Данните показват, че делът на износа на плоски и дълги продукти от България, спрямо този от страните на ЕС и целия свят, нараства през 2011 год., което говори за повишената им конкурентноспособност на европейските и световни пазари.

Фигура 2.10

Общият обем на износа на **стоманени изделия** (фиг.2.10) отбелязва ръст през 2011 год. от 25.2 хил.т в сравнение с 2010 год. Това се дължи на повишеното производство на заварени тръби в нашите заводи, оттам на увеличения износ, за разлика от намалената реализация на вътрешния пазар.

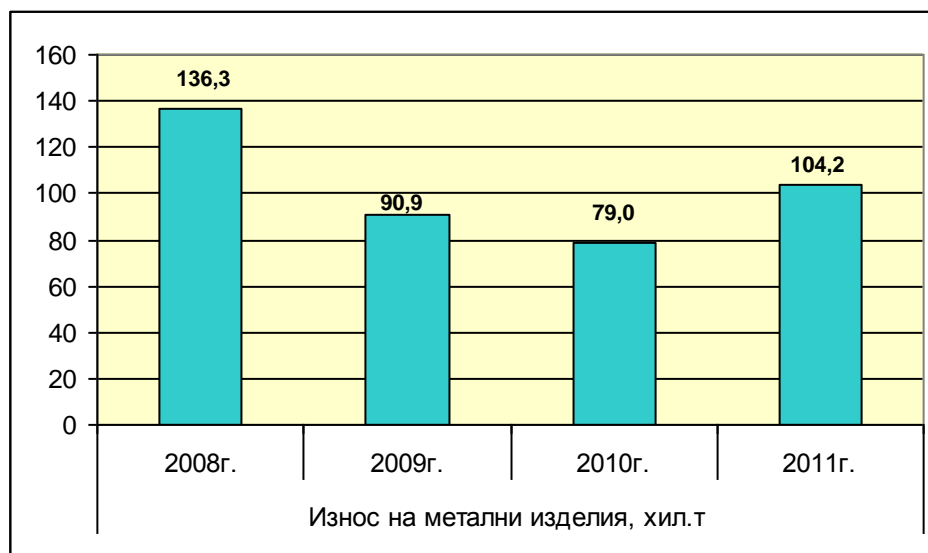
При **заварените тръби** износът бележи ръст от 30.7 %, а този на **безшевните тръби** спад от 33.3 %.

През 2010 год. се запазват направленията на износа на **заварени тръби** с тези от предишните години - главно за Германия (51.4 %) и Румъния (19.1%).

Делът на износа на **ламарина с покритие** нараства, но общото количество изнесен метал е незначително, поради липса на такова производство в голям мащаб в България.

При **телените изделия** през 2011 год. обемът на износа нараства 5 пъти спрямо 2010 год., но и тук общият обем е малък – 5.6 хил. т.

Фигура 2.11

Данните за износа на скрап са представени на таблица 2.8 и фигура 2.12.

Таблица 2.8

Износ на скрап, хил. т

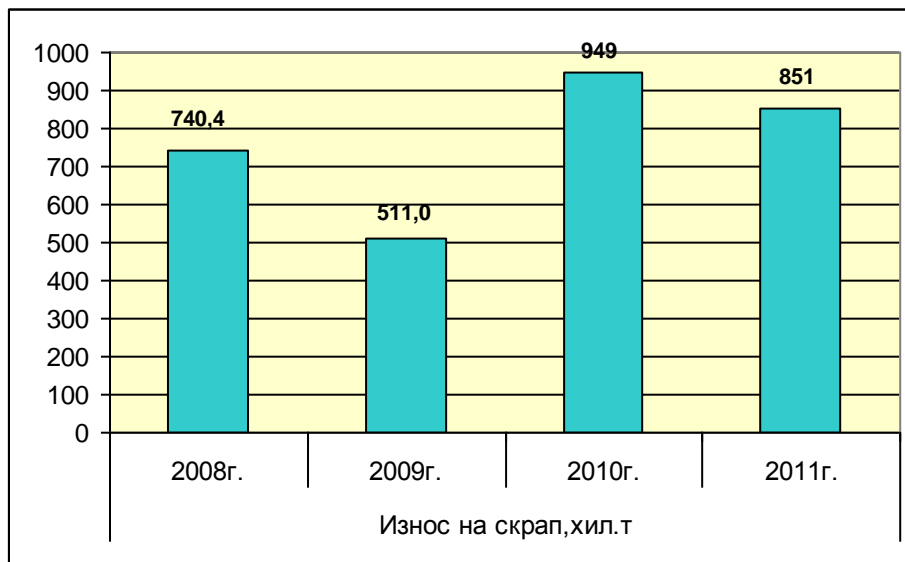
Региони:	2008	2009	2010	2011	2011/2010	
					+/-	%
Европейски съюз (27)	150.5	137.5	183.3	141.6	-41.7	77.2
Други европ. страни	578.8	367.4	760.7	704.9	-55.8	92.7
Азия	9.1	6.0	4.3	3.2	-1.1	74.4
Други страни	2.0	0.1	0.7	1.2	0.5	171.4
Общо	740.4	511.0	949.0	850.9	-98.1	89.7

Източник: Митническа статистика, НАП

След рекордната 2010 год., когато обема на изнесен **скрап** от страната беше 949.0 хил.т, през 2011 год. се наблюдава намаление на обема на износа почти с 100 хил. т. Независимо от това той остава сравнително висок, което се дължи на по-ниското потребление на железен скрап в страната. „Кремиковци” АД освободи значително количество скрап от разрушени производствени мощности, който обем беше реализиран в страната и за износ. Анализът показва, че износът на скрап за страните от Европейския съюз е намалял с 41.7 хил. т. През

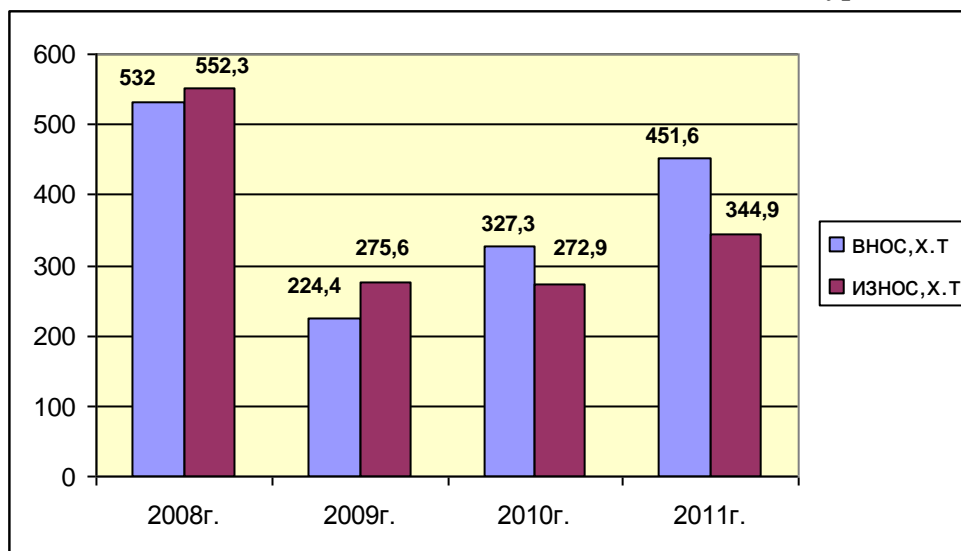
отчетната година също спада износът за страните от балканския регион. Най-голям се запазва делът на износа за Турция – 58.2 %. За Македония той нараства с около 5 % до 23.5 % от общия му обем, а при Гърция той намалява също с около 5 % до 17.3%. За страните от ЕС най-висока е цената на скрапа (изключително легиран), изнасян за Италия, Великобритания и Германия, а най-ниска тя е за Македония.

Фигура 2.12

Сравнителни данни за вноса и износа на плоски, дълги продукти и на метални изделия са показани съответно на следните три фигури 2.13, 2.14 и 2.15.

Фигура 2.13

Внос и износ на плосък прокат, хил.т

Данните от диаграма 2.13 показват постепенно нарастване на общите обеми на вноса през 2010 и 2011 год. През наблюдаваната година износът също расте с 26.4 %.

Докато през 2008 год. (начало на икономическата криза) се наблюдаваше почти еднакъв обем на вноса и износа, то през 2009 год. намалението в обемите е вече твърде голямо и е около 42.2 % спрямо 2008 год.

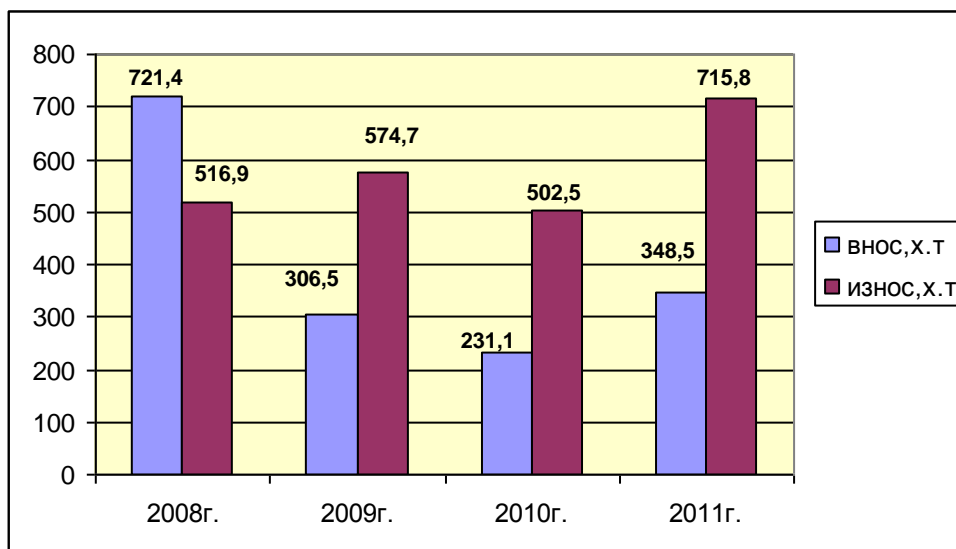
През 2010 год. равнището на износа от 2009 год. почти се запазва с отчитане на леко повишаване на вноса, което говори за стабилизиране на сектора с признаци за излизането му от икономическата криза.

През 2011 год. се наблюдава ръст както при износа, така и при вноса. Повишеният внос се дължи на спиране на мощностите за плосък прокат в „Кремиковци” АД. Фактически през тази година работи само станът за дебела ламарина в „Стомана индъстри” АД, където има повишаване на произведените обеми плосък метал. Това води и до увеличаване на реализацията му на международните пазари.

Износът на **дълги валцувани продукти** през 2009 год. запазва своя тренд от последните години и отчита ръст с 10.2 % спрямо 2008год., който през 2010 год. почти е на нивото от 2008 г.

През 3-те последни години (2009-2011 год.) износът на дълги продукти надвишава почти два пъти вноса, но въпреки това количествата на внесените метали са значителни. Българските производители имат възможност да задоволяват в по-голяма степен вътрешното потребление и този внос, основно от строително желязо, да бъде намален.

Фигура 2.14

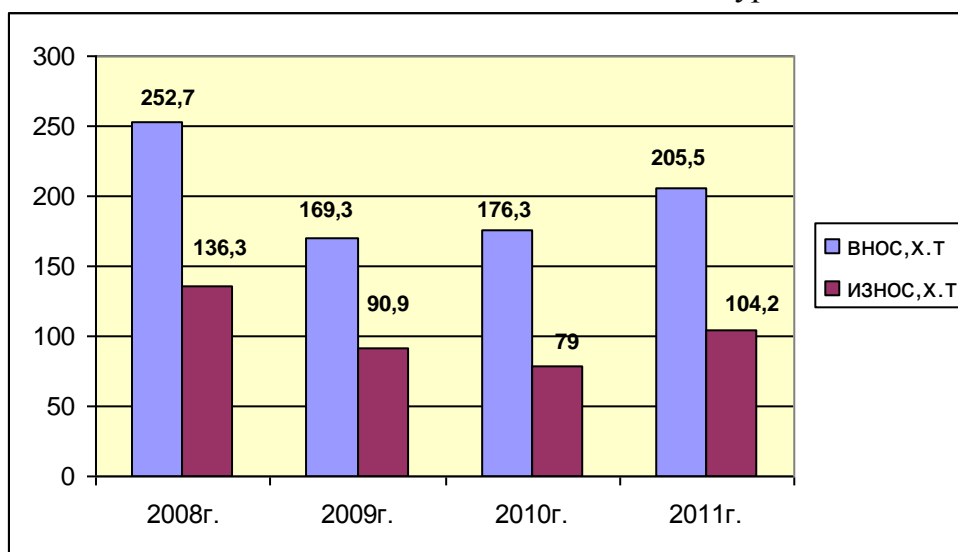
Внос и износ на дълъг прокат, хилт

Характерно за отчетната година е, че обемът на износа (715.6 хил.т) на дълъг прокат е по-голям от този (516.9 хил. т) през 2008 год. (годината преди началото на икономическата криза). В същото време реализацията на дългите продукти на вътрешния пазар спада през 2011 год. с 13.2 % в сравнение с 2010 год. Може да се направи изводът, че дългият прокат е експортно ориентирана стока.

Вносът на **метални изделия** запазва трайна тенденция да е около два пъти по-голям от реализирания износ. По-значително повишение след кризата има през 2011 год. – 16.6 %, спрямо предходната 2010 год.

Фигура 2.15

Внос и износ на метални изделия, хил.т

При износът от 2008 год. се наблюдава постепенно спадане на обемите. През отчетната година той е с 25.2 хил. т по-голям в сравнение с 2010 год. Увеличил се е вноса на ламарините с покритие и този на безшевните тръби.

Таблица 2.9

Външнотърговски баланс на някои видове продукция за 2011 год.

Вид продукция:	Износ	Внос	Разлика
	хил.т	хил.т	хил.т
Полупродукти	24.8	574.9	-550.1
Плосък прокат	344.9	486.6	-141.7
Дълъг прокат	715.8	348.5	367.3
Изделия	104.2	205.5	-101.3
Скрап	851.0	230.4	620.6
Общо	2 040.7	1 845.9	194.8

Източник: Митническа статистика, НАП

Анализът на общия външотърговски баланс на основните видове прокатни продукти и скрап през 2011 год. показва, че износът надвишава вноса в количествено изражение (табл.2.9). По отделните видове прокатни продукти този баланс е различен. При полупродуктите, плоския прокат и металните изделия вносът значително надвишава износа. За тези продукти страната ни все още е нетен вносител. При плоските продукти вносът надвишава износа, което се дължи на спряното производство на тези продукти в основния производител – „Кремиковци” АД. При дългите продукти износът надвишава вноса с 367.3 хил.т. Това се обяснява основно със завишеното им производство в „Стомана индъстри” АД и другите наши заводи. Характерно за 2011 год. е намаления износ на скрап от черни метали спрямо 2010 год., но той все още остава значителен в сравнение с вноса. От своя страна сравнително се запазва порядъка от последните четири години.

Общият обем внос и износ през 2011 год. отбелязва положително търговско салдо. Като се изключат обемите внос и износ на скрапа, който по същество не е металургична продукция, търговското салдо на чистото металургично производство показва отрицателни стойности (вносът - 1 615.9 хил. т надвишава износа - 1 189.7 хил. т). Това се дължи на спрените производства в „Кремиковци” АД и то на продукти с по-висока добавена стойност.

Запазва се практиката българските фирми да изнасят метална продукция с по-ниска степен на добавена стойност при по-ниски цени, а се внася такава с по-висока степен на добавена стойност при по-високи цени.

2.2.3. ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОБОРОТ НА ВАЛЦУВАНИ ЧЕРНИ МЕТАЛИ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Сравнителни данни за външотърговския оборот на ВЧМ и изделия, произвеждани от черната металургия през последните четири години в количествено изражение са представени на таблица 2.10.

В групата ВЧМ се включват полупродуктите, ГВ прокат (рулони, лист и лента), валцдратът, прътите и профилите (включително легирания прокат) и изделия, но без чугун, феросплави и скрап.

Данните показват, че през 2011 год. се наблюдава увеличение на износа и вноса и повишението им в сравнение с 2010 год. е значително. Може да се предположи, че търговията с черни метални продукти постепенно се нормализира. Сравнявайки данните на 2011 год. с тези от 2008 год. (преди началото на икономическата криза) може да се

отбележи, че обемът на вноса е с 411.1хил.т по-нисък през 2011 год. в сравнение с това през 2008 год. През 2011 год. износът е само с 90.9хил.т по-малък в сравнение с 2008 год., което говори, че износът по-бързо достига стойностите си от преди кризата.

Общият оборот през 2011 год. е с 893.4 хил.т или с 55.8 % по-голям от този през 2010 год. Общото салдо през 2012 год. е отрицателно т.е. вносът надвишава износа.

Таблица 2.10

**Външнотърговски оборот на валцувани черни метали
и изделия от тях, хил. т**

Продукти от ВЧМ и изделия	2008	2009	2010	2011	2011/2010	
					+/-	%
Валц. черни метали						
- внос (вкл. полупродукти и легирани)	1 821.1	836.9	807.2	1 410.0	602.8	174.7
- износ (вкл. полупродукти и легирани)	1 176.4	899.2	794.9	1 085.5	290.6	136.6
Общ оборот	2 997.5	1 736.1	1 602.1	2 495.5	893.4	155.8
Салдо (износ – внос)	-644.7	62.3	-12.3	-324.5	312.2	263.8
Изделия от ВЧМ						
- внос	252.7	169.3	176.3	205.5	29.2	116.6
- износ	136.3	90.9	79.0	104.2	25.2	131.9
Общ оборот	389.0	260.2	255.3	309.7	54.4	121.3
Салдо (износ – внос)	-116.4	-78.4	-97.3	-101.3	4.0	104.1

Източник: Митническа статистика, НАП

И при изделията от ВЧМ обемите на вноса и износа през 2011 год. са по-малки от тези през 2008 год. съответно с 47.2 хил. т и 32.1 хил. т. През всичките години на периода 2008-2011 год. вносът надвишава износът, т.е. отрицателно търговско салдо. Това се обяснява сравнително ниското производство на изделия от ВЧМ и затова тяхното потребление в голяма част се задоволява от внос.

За разлика от 2010 год. през 2011 год. при изделията от ВЧМ обемът на вноса нараства с 29.2 хил.т или 16.6 %, а така също и този на износа 25.2 хил. т или с 31.9 %. Отчита се ръст във външнотърговския оборот за тези продукти през 2011 год. спрямо предходната година от порядъка на 54.4хил. т или с 21.3 %. Независимо от възходящата тенденция на обемите на вноса и износа, търговското салдо е отрицателно и през 2011 год.

2.2.4. РЕАЛИЗАЦИЯ НА ВЧМ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ В СТРАНАТА

Реализацията на стоманени продукти за вътрешния пазар на страната по видове продукти и разпределението ѝ по фирми – производителки за 2011 год. са отразени съответно на таблици 2.11 и 2.12.

През 2011 год. се наблюдава ръст на количествата на реализирана обща метална продукция с 255.3 хил. т в сравнение с 2010 год. Това е в резултат на повишаване на износа, а не на реализацията на продукцията на вътрешния пазар, както при дългите, така и при плоските продукти. При дългите валцувани продукти тя е с 178.8 хил. т по-висока от тази през 2010 год., а при плоските продукти ръста е с 43.6 хил. т. При металните изделия също има повишение на реализацията на нивата от 2010 год. с 27.4 хил.т.

Произведената от металургичната индустрия продукция е изцяло реализирана. Няма увеличение на складовите наличности във фирмите.

Таблица 2.11

Реализация на продукцията от черни метали през 2010 и 2011 год. по видове, хил. т

Видове продукция:	Износ		Вътрешен пазар		Обща реализация	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Полупродукти	19.5	24.8	0.2	0.4	19.7	25.2
Дълъг прокат	502.5	715.8	263.0	228.5	765.5	944.3
Плосък прокат	272.9	344.9	52.8	24.4	325.7	369.3
в т.ч. ГВ	272.9	344.9	52.8	24.4	325,7	369.3
СВ	-	-	-	-	-	-
Общо прокат	794.9	1 085.5	316.0	253.3	1 110.9	1 338.8
Изделия	79.0	104.2	35.2	37.4	114.2	141.6
Общо	873.9	1 189.7	351.2	290.7	1 225.1	1 480.4

Източник: Фирмени данни, митническа статистика и НАП

През 2010 год. 71.3 % от произведената продукция е реализирана на външния и 28.7 % на вътрешния пазар и през 2011 год. тези стойности са съответно 80.4 % на външния и само 19.6 % на вътрешния пазар. Това показва, че черната металургия е експортноориентиран сектор. Негативна е тенденцията на намаляване делът на произведената продукция на вътрешния пазар. През наблюдаваната година всички българските фирми отчитат спад в реализацията на продукцията си на местния пазар.

Таблица 2.12.

Реализация на металургични продукти и изделия за 2008 и 2009 г. на вътрешния пазар по асортимент и фирми, хил.т.

Фирми и видове продукция:	„Кремиковци“ АД		„Стомана Индъстри“ АД		„Промет Стиил“ АД		„Хелиос Металург“ ООД		„Жити“ АД		„Интер пайп“ АД		„ПХ Индъстри“ АД		Общо	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Полупродукти	-	-	0.2	0.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.2	0.4
Дълъг прокат	-	-	127.4	141.8	108.6	50.9	27.0	35.8	-	-	-	-	-	-	263.0	228.5
Плосък прокат	35.3	-	17.5	24.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	52.8	24.4
-в т.ч. ГВ	35.3	-	17.5	24.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	52.8	24.4
СВ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Общо прокат	35.3	-	144.9	166.2	108.6	50.9	27.0	35.8	-	-	-	-	-	-	315.8	252.9
Изделия	-	-	15.2	16.1	-	-	-	-	4.2	3.6	6.8	16.1	9.0	1.6	35.2	37.4
Общо	35.3	-	160.3	182.3	108.6	50.9	27.0	35.8	4.2	3.6	6.8	16.1	9.0	1.6	351,2	290.7

2.2.5. РЕАЛНО ВЪТРЕШНО ПОТРЕБЛЕНИЕ НА СТОМАНЕНИ ПРОДУКТИ

Реалното вътрешно потребление на стоманени продукти (ВЧМ и изделия от тях) се формира от реализацията на продукцията на фирмите на вътрешния пазар и от внос. Данните за 2010 и 2011 год. са представени на таблица 2.13 и фигура 2.16.

Таблица 2.13

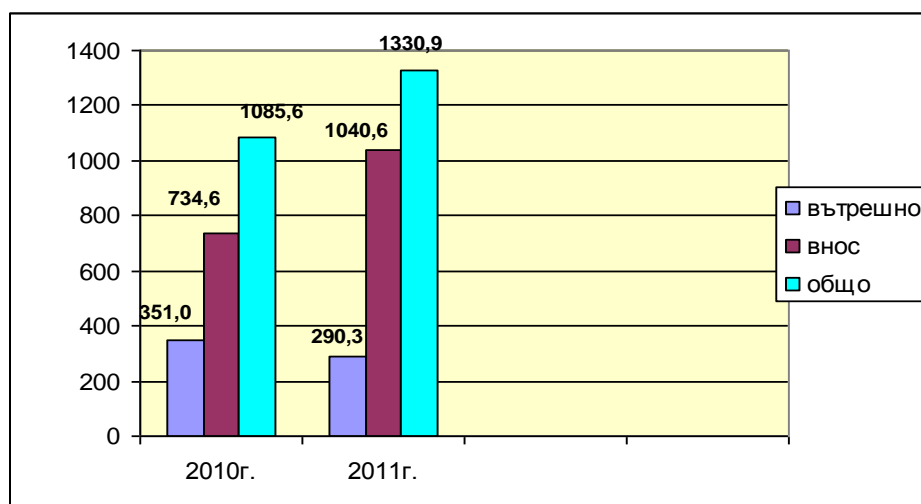
Реално вътрешно потребление на стоманени продукти, хил. т

Продукти:	2010			2011			2011/2010	
	Вътр. реализ.	Внос	Общо	Вътр. реализ.	Внос	Общо	+/-	%
Дълъг прокат*	263.0	231.1	494.1	228.5	348.5	577.0	82.9	116.8
Плосък прокат*	52.8	327.2	380.0	24.4	486.6	511.0	131.0	134.5
В т.ч. ГВ	52.8	327.2	380.0	24.4	486.6	511.0	131.0	134.5
СВ	-	-	-	-	-	-	-	-
Общо прокат	315.8	558.3	874.1	252.9	835.1	1 088.0	213.9	124.5
Изделия от ВЧМ	35.2	176.3	211.5	37.4	205.5	242.9	31.4	114.8
Общо	351.0	734.6	1 085.6	290.3	1 040.6	1 330.9	245.3	122.6

Източник: Митнически данни (за вноса) и фирмени данни (за реализацията на вътрешния пазар), НАП

* включително легиран от внос

Фигура 2.16

Реално вътрешно потребление през 2010 и 2011 год., хил.т

Анализът на данните от таблица 2.14 показва следното:

През 2011 год. реалното вътрешно потребление /РВП/ на стоманените продукти в сравнение с 2010 год. е нараснало с 245.3 хил. т. или 22.6 %. За ВЧМ ръстът е 24.5 % и при изделията ръст от 14.8 %.

Това показва, че през 2011 год., можем да говорим за начало на излизане от кризата на индустрията. Въпреки спада на вътрешната реализация на продукцията, вносът расте и оттам общото реално вътрешно потребление.

Потреблението на стоманени продукти се изразява и чрез така нареченото видимо потребление, което се определя по формулата:

$$ВП = (П + В) - И, \text{ където}$$

ВП – видимо потребление, хил. т

ВПГН – видимо потребление на глава от населението, кг

П – произведени стоманени продукти, хил. т

В – внесени стоманени продукти, хил. т

И – изнесени стоманени продукти, хил. т

(без чугун, феросплави и скрап)

Видимото потребление на стоманени продукти (ВЧМ + изделия) се характеризира с цифрите, показани на таблица 2.14.

Таблица 2.14

Видимо потребление на стоманени продукти, хил. т

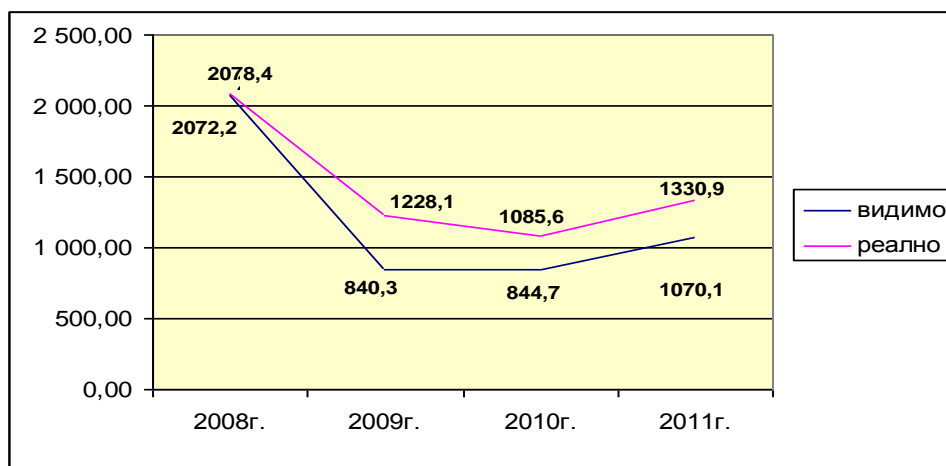
Години	П	В	И	ВП	ВПГН
2005	1 870.7	1 870.7	1 633.5	1 577.6	204.4
2006	2 215.9	1 713.8	1 843.7	2 086.0	272.0
2007	2 111.2	1 745.7	1 748.0	2 108.9	301.2
2008	1 941.1	1 341.8	1 210.7	2 072.2	296.0
2009	1 081.3	700.2	941.2	840.3	120.0
2010	964.5	734.6	854.4	844.7	112.6
2011	1 194.4	1 040.6	1 164.9	1 070.1	145.4
В т.ч:					
ГВ дълъг	813.7	348.5	715.8	446.4	60.7
ГВ плосък	300.8	486.6	344.9	442.5	60.1
Изделия	79.9	205.5	104.2	181.2	24.6

Източник: Фирмени данни (за производството) и митнически (за вноса и износа)

Анализът на цифрите от таблица 2.14 показва ръст на видимото потребление през 2011 год. спрямо 2010 год. с 225.4 хил. т или ръст от порядъка на 26.7 %. На глава от населението видимото потребление през 2011 год. отчита ръст от 29.1% спрямо предходната година. Респективно по отделни продукти то е различно по абсолютни стойности, сравнено с тези през 2010 год., като при дългите продукти ръстът е с 34.0 %, при плоските има ръст от 33.2 % и при изделията от 11.8 %. Това съвпада с данните за по-голямото вътрешно потребление на металургична продукция.

През 2011 год. разликата между видимото (1 070.1 хил. т) и реалното (1 330.9 хил.т) потребление е 260.8 хил.т.

Фигура 2.17

Реално и видимо потребление на стоманени продукти, хил. т

В сравнение с реалното и видимо потребление на глава от населението в Европейския съюз (реално – 319 кг/чов. и видимото – 316 кг/чов.), в България те са по-ниски, като стойностите представляват съответно 56.6 % и 46.0% от тези в ЕС.

2.3. ПРОИЗВОДСТВО И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ОГНЕУПОРНИ И ДРУГИ МАТЕРИАЛИ

Металургичната индустрия използва огнеупори и огнеупорни материали за облицовка на своите металургични пещи и агрегати. Основните предприятия, производители на тези продукти и членове на Българската асоциация на металургичната индустрия са „Труд” АД – Русе, “Шамот ЕЛ ПЕ 2007” АД – гара Елин Пелин, “Римпекс” ООД – София и “Рефран” ЕООД - София.

Данните за произведената и реализирана продукция на тези дружества са представени в таблица 2.15 и фиг. 2.18.

Анализът на данните показва, че през 2011 год. се наблюдава ръст в производството на огнеупори и огнеупорни материали от порядъка на 20.2 %. спрямо 2010 год. Най - голям дял на производство се пада на „Труд” АД, който е 71.8 % и отчита повишение на обема през годината с 34.3 %. Другите производители отчитат намалено производството, съответно при „Римпекс” ООД – с 24.1%. “Шамот ЕЛ ПЕ 2007” АД, гара Елин Пелин – 3.7 %, и Рефран” ООД - 1.8 %.

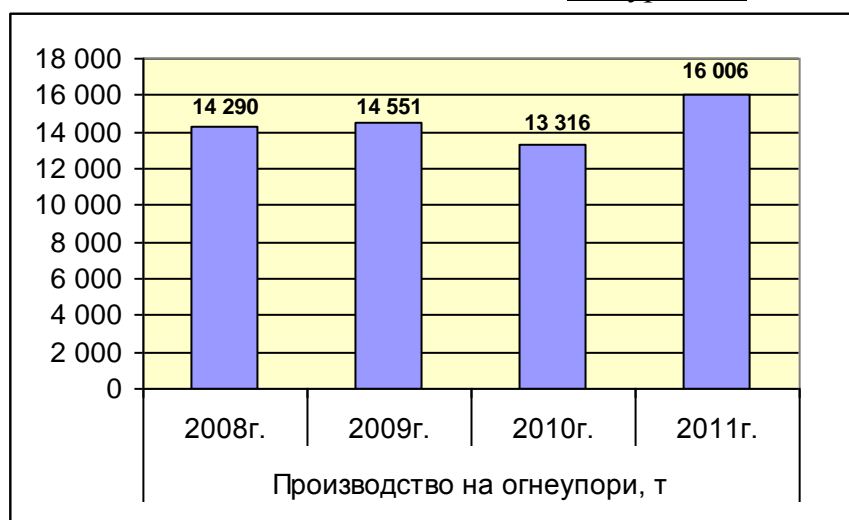
Таблица 2.15

Производство на огнеупорни материали, т, хил. м²

Видове продукция:	2008	2009	2010	2011	2011/2010	
					+/-	%
Произведена продукция	14 295	14 554	13 318.4	16 006.5	2 688.1	120.2
Огнеупори, тона	14 290	14 551	13 316.0	16 006.0	2 690.0	120.2
- от "Шамот ЕЛ ПЕ 2007" АД	-	237	2 829.0	2 725.0	-104.0	96.3
- от „Труд“ АД	12 026	9 552	8 565.0	11 502.0	2 937.0	134.3
- от "Римпекс" ООД	650	900	486.0	369.0	- 117.0	75.9
- от „Рефран“ ЕООД	1 614	1 730	1 436.0	1410.0	-26	98.2
Облицовъчни плочки, хил. м ²	5	3	2.4	0.5	-1.9	20.8
Износ	2 439	10 621	3 597.0	3 401.0	-196.0	94.5
Огнеупори, т	2 439	10 621	3 597.0	3 401.0	-196.0	94.5
Облицовъчни плочки, хил. м ²	-	-	-	-	-	-
Реализация в страната, т	9 854	3 441	10 284.2	11 850.6	1 566.4	115.2
Огнеупори, т	9 849	3 438	10 283.0	11 850.0	1 567.0	115.2
Облицовъчни плочки, хил. м ²	5	3	1.2	0.6	-0.6	0.5

Източник: Фирмени данни

Фигура 2.18

Реализация в страната на огнеупори през 2010 год. в сравнение с предишната година бележи ръст от 1 566.4 т или 15.2 %. Това се дължи на увеличеното производството в „Труд“ АД, а обемът на другите производители има малко влияние.

Намален в обемът на производство при облицовъчните плочки.

През 2011 год. се наблюдава спад на износа на огнеупори спрямо 2010 год.

Независимо дали произведените огнеупори и огнеупорни материали са реализирани в страната или за износ, данните посочват, че цялото количество е продадено и няма залежала продукция на склад. Усилията на дружествата са насочени към запазване на пазарните си позиции както в страната, така и в чужбина.

РАЗДЕЛ ТРЕТИ

ЦВЕТНАТА МЕТАЛУРГИЯ В БЪЛГАРИЯ

3.1. ПРОИЗВОДСТВО НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ

3.1.1. ПРОИЗВОДСТВО НА АНОДНА И ЕЛЕКТРОЛИТНА МЕД

Анодна и електролитна мед се произвеждат в “Аурубис България” АД – лидер в металургичния бизнес в страната и водещо медодобивно предприятие в Югоизточна Европа. Компанията е част от групата на “Аурубис” АД. Технологичната схема на производството включва топене на изсушена шихта в летящо състояние, конверторна преработка на получения меден щейн до черна мед, огнева и електролитна рафинация до катодна (електролитна) мед с чистота 99.95 – 99.99 %. Като вторични продукти се произвеждат сярна киселина и полупродукт, съдържащ благородни метали. Металургичните шлаки се обогатяват чрез флотация до меден концентрат със съдържание на мед 20 – 30 %.

Количествата на произведената мед през последните пет години са показани в таблица 3.1 и на фиг. 3.1.

Таблица 3.1

Производство на анодна и електролитна мед, тона

Продукт	2007	2008	2009	2010	2011	Разлика 2011/2010	
						+/-	%
Анодна мед	242 639	281 199	300 790	268 668	338 353	69 685	125.9
Електролитна мед	69 634	126 853	197 234	215 942	226 329	10 387	104.8

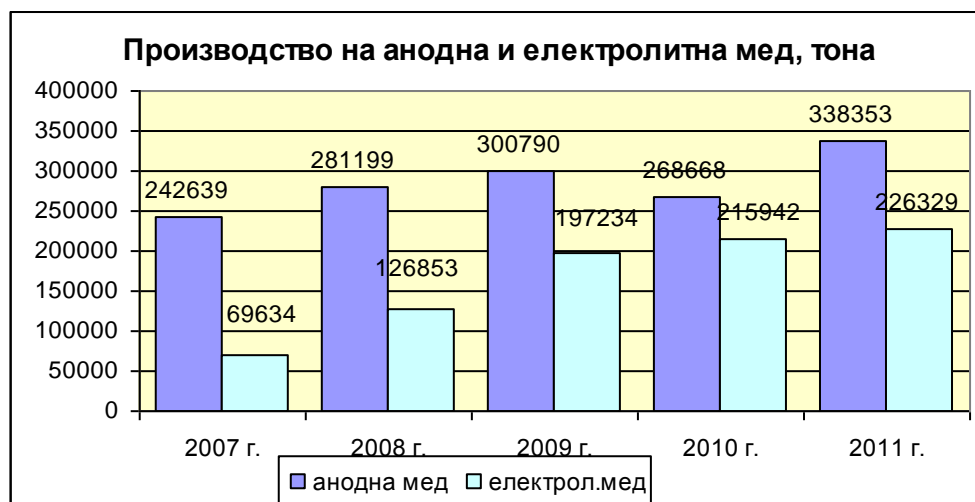
Източник: Фирмени данни.

През 2011 год. производството на анодна мед достигна най – високата си стойност за последните пет години. В сравнение с предходната година увеличението е 25.9 %.

След въвеждане в експлоатация на новата рафинерия през 2008 год. производството на катодна мед непрекъснато нараства. Увеличението през 2011 год. е 4.8 %. Произведената електролитна мед представлява 66.9 % от анодната мед (при 80.4 % през 2010 год.).

Производството на сярна киселина през 2011 год. е 1 060 712 т (с 13.7 % повече от 2010 год.).

Фигура 3.1

През 2011 год. дялът на произведената в България електролитна мед, представлява 1.15 % от световния добив и 8.4 % от произведената в ЕС (27). За 2010 г. тези цифри са съответно е 1.13% и 8.3 %.

Данни за преработените концентрати и скрап при производството на анодна и електролитна мед през периода 2007 – 2011 год. са представени в таблица 3.2.

Таблица 3.2

Преработени концентрати и външен скрап за производство на анодна и електролитна мед, тона

Продукт	2007	2008	2009	2010	2011	Разлика 2011/2010	
						+/-	%
Преработен концентрат	789 421	937 267	991 677	928 365	1 068 095	139 730	115.1
- съдържание на мед, %	27.01	27.58	25.68	24.76	24.00	-0.76	96.9
- метално съдържание, т	213 248	258 468	254 662	229 909	256 343	26 434	111.5
в т.ч.: вносни концентрати	143 208	180 822	172 433	148 900	171 808	22 908	115.4
местни концентрати	70 040	77 646	82 229	81 009	84 535	3 526	104.4
Преработен външен скрап	19 835	17 062	25 091	39 321	54 575	15 254	138.8

Източник: Фирмени данни.

През 2011 год. са преработени 1 068 095 т медни концентрати, в които се съдържа общо 256 343 т мед. Спрямо 2010 год. те са с 139 730 т (15.1 %) повече. Съотношението на вложените вносни към местните концентрати е 67.0/33.0 (съответно 64.8/35.2 през 2010 год.). Дялът на преработения външен скрап от общата шихта нараства от 14.6 % през 2010 год. до 17.6 % през 2011 год. Преработените медни отпадъци са с 38.8% повече в сравнение с предходната година, което представлява увеличение от 15 254 т.

През 2011 год. общата стойност на реализираните инвестиции в “Аурубис България” АД възлиза на 18 299 166 евро. Основната част от тях са вложени в стартиралата през 2011 год. нова инвестиционна програма – „Аурубис България 2014”. Обхватът на проекта “Аурубис България 2014” има два основни акцента - повишаване на производителността и подобряване на екологичните показатели в завода, които да отговорят на бъдещите изисквания на Европейския съюз. Основната цел на програмата е едновременно с повишаване на производителността, посредством модернизирани системи, да се поддържат най-добрите параметри и пълен контрол по отношение на неорганизираните газове и CO2 емисиите. В новия проект е предвидено изграждане на инсталация за обработка на газове, чрез която допълнително ще бъдат третираны всички изходящи газове, отделящи се по време на производствения процес, което ще осигури окончателно решение в тази област.

През 2011 год., са вложени и инвестиции в размер на 939 529 евро в завършване на проекта за разширение на обогатителна фабрика за медни шлаки, стартирал през 2008 год.

3.1.2. СУРОВИННА БАЗА И ПРОИЗВОДСТВО НА ОЛОВО

Данни за производството на олово, през последните пет години са представени в таблица 3.3 и на фиг. 3.2.

Таблица 3.3

Производство на олово, тона

Продукт	2007	2008	2009	2010	2011	Разлика 2011/2010	
						+/-	%
Олово - първично	86 975	88 446	83 104	82 067	72 230	-9 837	88.0
в т.ч. “КЦМ” АД	61 201	65 000	61 768	65 415	65 701	286	100.4
“ОЦК” АД	25 774	23 446	21 336	16 652	6 529	- 10 123	39.2
Олово - вторично	н.д	19 107	16 379	17 049	18 703	1 654	109.7
“Монбат Рисайкл.” ЕАД	н.д.	16 181	15 250	16 029	16 003	-26	99.8
“ЕЛБАТ” АД	н.д	2 926	1 129	1 020	2 700	1 680	x2.65

Източник: Фирмени данни.

През 2011 год. общото количество олово, получено при преработката предимно на първични суровини, намалява с 12 %. Този спад се дължи главно на наложените ограничения в производството на “ОЦК” АД, свързани с екологични изисквания. Производството в “КЦМ” АД се запазва на равнището от 2010 год.

Оловото от акумулаторни/оловни отпадъци, представлява около 21% от общото количество олово, получено при преработката на първични и вторични суровини (17.2 % през 2010 год.). “Монбат Рисайклинг” ЕАД е основен производител на рециклирано олово, с дял от над 85 % от общото производство. През 2011 год. от акумулаторни отпадъци са произведени 18 703 т. олово. В сравнение с 2010 год. има ръст от 9.7 %.

Българското олово, произведено предимно от първични суровини, през 2011 год. представлява 0.696 % от световния добив и 4.4 % от производството в ЕС (27). За 2010 год. тези показатели са съответно 0.857 % и 5.12 % ЕС(27). Данните сочат, че и през 2011 год. делът на българското производство в общото световно производство и спрямо това на ЕС продължава да намалява.

Фигура 3.2

Данни за преработените концентрати и други доставени суровини в производството на олово-първично са показани в таблица 3.4.

Таблица 3.4

Преработени концентрати и външен скрап за производство на олово, тона

Продукт	2007	2008	2009	2010	2011	Разлика 2011/2010	
						+/-	%
Метал в концентрати	77 045	80 285	72 069	68 190	55 965	-12 225	82.1
в т.ч.: вносни	47 685	67 141	59 366	56 054	45 844	-10 210	81.8
местни	29 360	13 144	12 703	12 136	10 121	-2 015	83.4
Преработен външен скрап	13 919	10 744	13 993	15 444	16 860	1 416	109.2

Източник: Фирмени данни.

През 2011 год. са преработени оловни концентрати, съдържащи 55 965 т олово. Съотношението олово във вносни / олово в местни концентрати е 81.9/18.1 и е почти същото, както през 2010 год.

(82.2/17.8). Делът на вторичните суровини в общата вложена суровина (концентрати и скрап) за олово-първично от 18.5 % през 2010 год., нараства до 23.2 %, като количествата преработен скрап са с 1 416 т повече (ръст от 9.2 %).

3.1.3 СУРОВИННА БАЗА И ПРОИЗВОДСТВО НА ЦИНК

Данните за производството на цинк през последните пет години са показани в таблица 3.5 и на фиг. 3.4.

Общото производство на цинк през 2011 год. е 90 083 т и в сравнение с 2010 год. намалява незначително (с 1.4 %). Задържаните позиции при производството на цинк в страната се дължат главно на увеличеното производство в “КЦМ” АД, където добива на цинк нараства с 1.4 %. В “ОЦК” АД, негативната тенденция за намаляване на производството, която наблюдаваме през последните пет години се запазва. В сравнение с предходната година производството бележи спад от 12.1 %, а спрямо 2008 год. количествата произведен цинк намаляват с около 40 %.

Таблица 3.5

Производство на цинк, тона

Продукт	2007	2008	2009	2010	2011	Разлика 2011/2010	
						+/-	%
Цинк на блок - общо	99 992	101 699	92 676	91 372	90 083	-1289	98.6
в т.ч. “КЦМ” АД	73 153	75 641	68 478	72 309	73 319	1 010	101.4
“ОЦК” АД	26 839	26 058	24 198	19 063	16 764	-2 299	87.9

Източник: Фирмени данни

През 2011 год. относителният дял на произведения в България цинк, представлява 0.689 % от световния добив и 4.47 % от произведения в страните на ЕС(27). За 2010 год. тези цифри са съответно 0.710 % и 4.24 %.

От посочените по – горе данни следва, че през 2011 год. българското производство на цинк намалява незначително своя дял в световното производство, но същевременно подобрява позициите си на страна – производител на цинк в Европейския съюз.

Фигура 3.4

Данните за преработените концентрати и скрап при производството на цинк са показани на таблица 3.6.

През 2011 год. са преработени 82 993 т. концентрати, с 8 551 т по - малко от 2010 год. (или 9.3 %) Съотношението цинк във вносни / цинк в местни концентрати е 89.6/10.4 % (91.1/8.9 през 2010 год.) за сметка на намалените количества вносни концентрати.

Таблица 3.6

Преработени концентрати и външен скрап за производство на цинк, тона

Продукт	2007	2008	2009	2010	2011	Разлика 2011/2010	
						+/-	%
Метал в концентрати,	95 079	98 332	86 735	91 544	82 993	-8 551	90.7
- в т.ч. във вносни:	83 212	88 126	77 936	83 373	74 389	-8 984	89.2
- в местни:	11 867	10 206	8 799	8 171	8 604	433	105.3
Преработен външен скрап	8 236	5 728	7 620	7 797	11 033	3 236	141.5

Източник: Фирмени данни

В сравнение с предходната година през 2011 год. оползотворения външен скрап е с 3 236 т (41.5 %) повече. Относителният дял на вложените външни отпадъци в общата шихта достига 11.7 % (7.8 % през 2010 год.).

В "КЦМ" АД и през 2011 год. продължи да се работи по реализация на проекта "Технологично обновяване и разширение на производството (ТОРП)", който се състои от две части: "Ново оловно производство" и „Технологично обновление и разширение на Цинково производство“. През изминалата година бяха извършени дейности по работно проектиране и изпълнение на фаза 1 от проекта, обхващаща изграждането на Ново оловно производство и част от модернизацията на

цинковия завод. С реализацията на този мащабен проект се очаква потреблението на електроенергия при производството на олово да се намали до 2 пъти, а при производството на цинк – с 30 %. С финализиране на технологичното обновление производството на метали от вторични суровини ще достигне 25 % от общото производство на олово и 30 % от общото производство на цинк.

Инвестициите, направени през 2011 год. са в размер на 31 559 хил.лева.

3.1.4 ПРОИЗВОДСТВО НА ВТОРИЧНИ, БЛАГОРОДНИ И СЪПЪТСТВАЩИ МЕТАЛИ, СПЛАВИ И ХИМИЧЕСКИ ПРОДУКТИ

Данни за производството на вторични, благородни и съпътстващи метали, сплави и химически продукти са посочени в таблица 3.7.

Таблица 3.7

Производство на вторични, благородни и съпътстващи метали, сплави и химически продукти(т, кг)

Продукт:	2007	2008	2009	2010	2011	Разлика 2011/2010	
						+/-	%
Кадмий на блок, т	458.7	467.5	506.8	456.5	428	-28.5	93.8
Бисмут на блок, кг	4 115	3 046	-	2 179	4 191	2 012	192.3
Сребро, кг	51 155	12 774	39 997	27 538	32 144	4 606	116.7
Сребърни изделия, кг	42 676	29 764	н.д.	11 073	9 420	- 1 653	85.1
Злато, кг	307	263	244	190	163	-27	85.8
Златни изделия, кг	24	23	н.д.	25	6	-19	24.0
Телур, кг	-	281	3000	2 468	4 872	2 404	197.4
Оловни сплави, т	н.д.	17 524	11 379	10 783	11 490	707	106.6
Цинкови сплави, т	9 813	6 803	14 259	17 501	16 658	-843	95.2
Бисмутно олово, т	718	830	780	586	595	9	101.5
Калаени сплави, т	7	9	-	4	2.7	-1.3	67.5
Алуминиеви сплави	7 099	8 630	2 805	7 402	9 485	2 083	128.1
Цинков сулфат, т	3 057	3 884	3 715	3 636	3 049	-587	83.6
- в т.ч. монохидрат	2 674	3 371	3 476	3 372	2 645	-727	78.4
Натриев бисулфит, т	3 922	6 120	2 560	1 961	1 408	-553	71.8
Сярна киселина, т	960 774	1 090 936	1 152 580	1 075 617	1 203 454	127 837	111.9

Източник: Фирмени данни.

От таблицата е видно, че през 2011 год. производството на бисмут и телур се увеличава почти два пъти. Добитото сребро е с 4 606 т повече, а произведеното злато намалява с 14.2 % .

В сравнение с 2010 г. производството на цинкови сплави намалява незначително, а общото количество на произведените през 2011 год. оловни сплави нараства с 6.6 %. Най – голям производител на акумулаторни сплави в страната, с дял от около 80 %, е “Монбат Рисайклинг” ЕАД.

В “Стам Трейдинг” АД от преработените алуминиеви отпадъци са произведени 9 485 т алуминиеви сплави. В сравнение с 2010 год. производството нараства с 28.1 %.

При химическите продукти най – голям ръст (с 11.9%) се наблюдава при производството на сярна киселина.

Данни за преработените отпадъци от цветни метали (метално съдържание) за периода 2007 - 2011 год. от фирмите – членове на БАМИ са представени в таблица 3.8.

Таблица 3.8

Преработени отпадъци от цветни метали в металургичните предприятия, тона

Отпадък	2007 общо	2008 общо	2009 общо	2010 общо	2011 общо	Разлика 2011/2010	
						+/-	%
Мед	34 472	35 267	33 713	50 057	68 011	17 954	135.9
Олово	24 358	20 903	26 483	31 699	37 623	5 924	118.7
Цинк	6 738	5 873	7 620	7 797	11 023	3 226	141.4
Алуминий	14 127	13 734	8 933	15 680	17 212	1 532	109.8
Общо	79 695	75 777	76 749	105 233	133 869	28 636	127.2

Източник: Фирмени данни

От таблицата е видно, че вложените в производството на основни метали и сплави вторични суровини непрекъснато нараства. Общото количество на преработените отпадъци през 2011 год. се увеличава с 28 536 т (27.2 %) спрямо 2010 год. Най – значителен ръст се наблюдава при медните отпадъци - с 35.9 %.

3.1.5 ПРОИЗВОДСТВО НА ПРОКАТ ОТ ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И СПЛАВИ

Данните за производството са представени в таблица 3.9

Таблица 3.9

Производство на прокат от цветни метали и сплави, тона

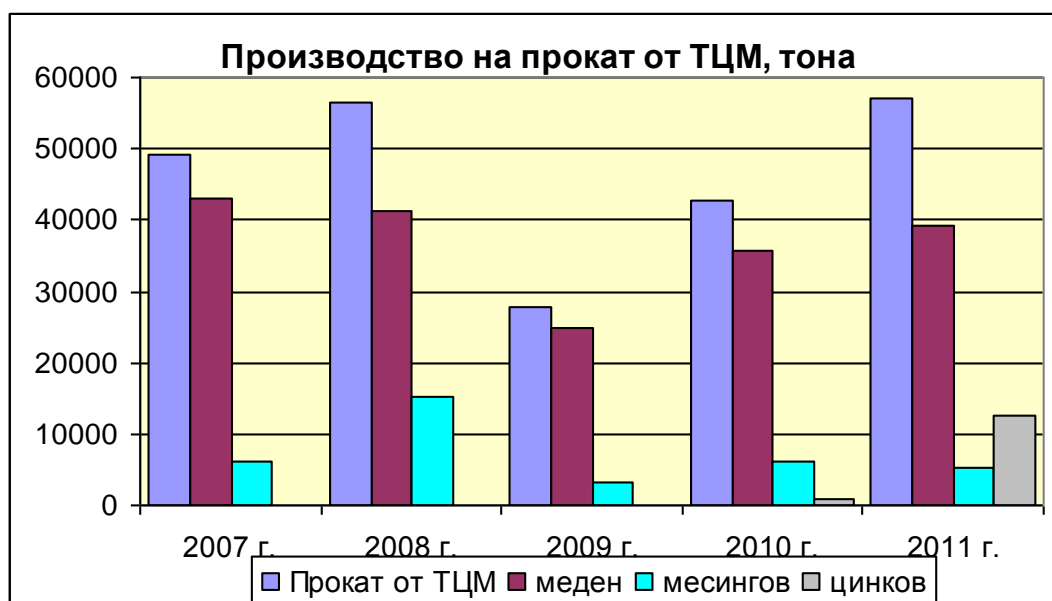
Продукт	2007	2008	2009	2010	2011		Разлика 2011/2010	
						%	+/-	%
Прокат от ТЦМ и сплави	49 105	56 606	27 920	42 632	57 130	45.9	14 498	134.0
в т.ч. меден	42 885	41 321	24 793	35 608	39 274	31.6	3 666	110.3
месингов	6 220	15 285	3 127	6 062	5 268	4.2	-794	86.9
цинков	-	-	-	962	12 588	10.1	11 626	x 13
Алуминиев прокат - общо	63 513	61 842	53 118	64 138	67 278	54.1	3 140	104.9
в т.ч. -“Алкомет” АД	46 421	43 599	40 010	48 883	52 754	42.4	3 871	107.9
-“ЕТЕМ България” АД	13 892	14 500	10 870	13 525	12 437	10.0	-1 088	92.0
-„ПИХ Индъстри”АД	3 200	3 743	2 238	1 730	2 087	1.7	357	120.6
Общо:	112 618	118 448	81 038	106 770	124 408	100.0	17 638	116.5

Източник: Фирмени данни

Цифрите сочат, че през 2011 год. производството на прокат от тежки цветни метали и сплавите им (ТЦМ) нараства с 34.0 %, а на алуминиев прокат - с 4.9 %. В резултат от значителния ръст на производството, относителният дял на проката от ТЦМ през 2011 год. нараства от 35.1 % до 45.9 % от общото количество.

На фиг.3.5 са показани количествата произведен прокат от тежки цветни метали (ТЦМ) и сплави през периода 2007 г.– 2011 г. – общо и по видове.

Фигура 3.5

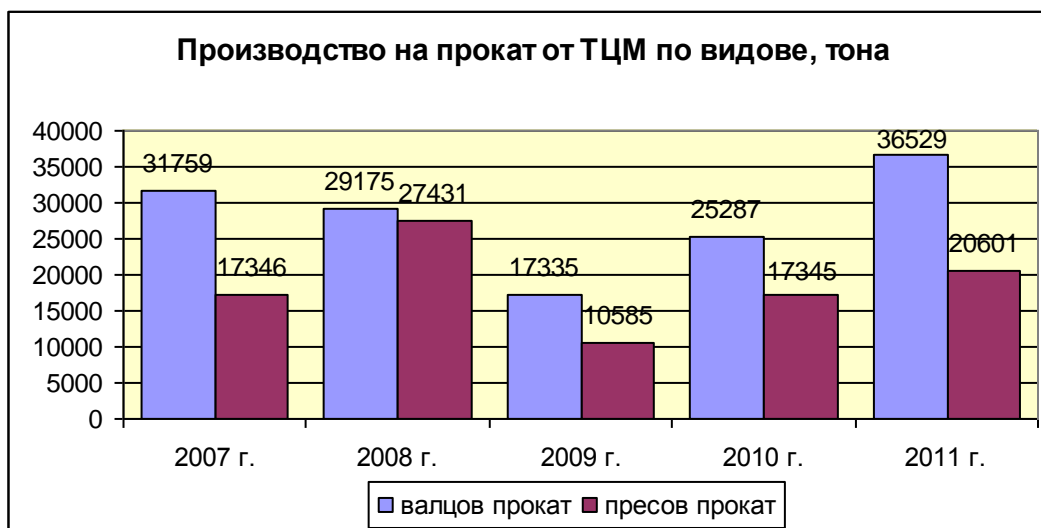
Основен производител на тези продукти е “София Мед” АД. Компанията произвежда широка гама валцов и пресов прокат – листове, ленти, кръгове, дискове, шини, пръти и профили.

През 2011 год. произведените количества прокат от ТЦМ, достигат най – високата си стойност за последните пет години. Преодолян е спадът в производството, настъпил в резултат на финансовата и икономическа криза през 2009 год. В сравнение с 2010 год. производството нараства с 34 %. Произведения меден, месингов и цинков прокат спрямо общото количество през 2011 год. е в съотношение 68.7 / 9.2 / 22 %. През 2010 год. това разпределение е било съответно 83.5 /14.5/ 2.2 %. Съотношението на видовете прокат показва, че са настъпили сериозни промени в продуктовата гама на производство. Те са резултат от въведените нови мощности, внедрени нови технологии и произведени нови продукти.

През 2011 год. в дружеството са инвестирани 8.2 млн.лева. Успешно е усвоено производство на листа и ленти от цинкови сплави. Технологичният процес е оптимизиран, включително и с доставка на втора линия за непрекъснато хоризонтално леене и валцуване на цинкови рулони. Внедрена е компютърна система за управление на фирмените ресурси, както други проекти за намаляване на електропотреблението, подобряване качеството на работната и околна среда и др.

Фигура 3.6 показва произведените количества валцов и пресов прокат от ТЦМ от 2007 г. до 2011 г.

Фигура 3.6

При медния прокат, за разлика от 2010 год., преобладаващо е количеството на пресовия прокат (51.4%). При месинговия прокат съотношението е обратно - 92.0 % от него е валцов. Произведеният цинков прокат е само валцов. Общо валцовият прокат през 2011 год. нараства с 44.5 % спрямо 2010 год., а произведеният пресов прокат - с 18.8 %.

В “София Мед” АД са преработени 13 436 т външен скрап, или с 18.8 % повече от оползотворените през 2010 год. количества.

Данни за производството на алуминиев прокат по предприятия са представени в табл.3.9, а общото производство и по видове са показани на фиг.3.7 и фиг. 3.8.

Фигура 3.7

От таблицата е видно, че в сравнение с предходната година, произведения алуминиев прокат в страната нараства с 4.9 %.

Производители на алуминиев прокат – членове на БАМИ са „Алкомет” АД, „Стилмет” АД и „ПИХ Индъстри” АД.

“Алкомет” АД е предприятие, специализирано в производството на пресов (тръби, пръти и профили) и валцов (ленти, листове и фолио) прокат от алуминий и алуминиеви сплави. Компанията произвежда около 80 % от алуминиевия прокат в страната.

През 2011 год. в “Алкомет” АД е произведен 52 754 т прокат (с 7.9 % повече от 2010 год.). Валцовият прокат е 35 729 т (67.7%), а пресовия – 17 025 т (32.3%). В сравнение с предходната година валцовият и пресовият прокат нарастват съответно с 5.4 % и 13.6 %. Най – голям дял в продажбите през 2011 год. заемат алуминиевите профили – с 32 % от общите продажби, следвани от домакинско фолио – с 26 %, ленти – с 21 % и др.

През изминалата година в “Алкомет” АД са направени инвестиции на стойност 9.4 млн.лева. За проекта “Въвеждане в експлоатация на леярска линия № VI и фолиев стан «МИНО» през 2011 г. “Алкомет” АД получи сертификат за инвестиция клас А. Проектът предвижда изработване и монтаж на нов валцов стан за валцоване на ленти и фолио, с автоматизирана система за управление и системи за защита и контрол на околна среда и здравето на хората. Ще бъде изградена нова пещ с миксер към нея и нова линия за непрекъснато леене на рулони. Реализацията на инвестиционната програма ще доведе до повишаване

конкурентоспособността на компанията и нарастване капацитета на валцово производство с 30 %.

През 2011 год. в “Алкомет” АД са преработени 5 871 т алуминиеви отпадъци (с 1.4 % повече от 2010 год.).

“ЕТЕМ България” АД произвежда различни видове алуминиеви профили и архитектурни конструкции – дограми и фасадни елементи за строителството. Фирмата е единствен производител в страната на алуминиеви архитектурни системи с марката ETEM Building Systems и на PVC профили от марката IDEA.

През изминалата година в “ЕТЕМ България” АД беше усвоено производството на профили за автомобилната индустрия и се увеличи делът на индустриалните профили със специални приложения.

Алуминиевият прокат, произведен в “ЕТЕМ България” АД е 18.5 % от общото количество. В сравнение с 2010 год. производството намалява с 8 %.

През изминалата година в нови проекти за модернизация и разширение компанията е вложила инвестиции на стойност 7.7 млн.лева. В експлоатация е въведен комплекс за екструзия на алуминиеви профили тип SMS-Turla. Линията е високопроизводителна с годишен капацитет 12000 т. В нея са вградени последните технически решения и иновации в областта. Освен това стартира проект за подмяна съществуващата преса “Demag”, с по-модерна и производителна преса “Danieli Breda”, с капацитет 7000 т/год .

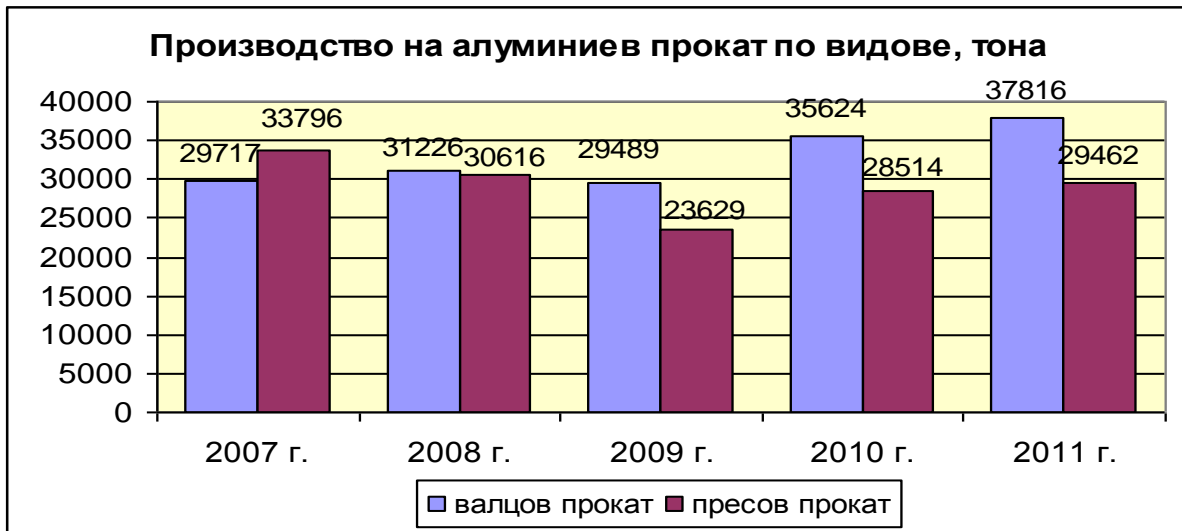
Фирмата развива и търговска дейност в страната. Тя е основен доставчик от внос на алуминиеви ламарини и прокат (в т.ч. фолио), медни и месингови тръби, профили, фитинги, кабели, емайлирани проводници и др.

ПИХ Индъстри”АД е единствен производител в страната на заварени алуминиеви тръби. В сравнение с 2010 год. производството бележи ръст от 20.6 %.

През 2011 год. за модернизиране на съществуващите мощности и внедряване на нови продукти, фирмата инвестира 400 хил.лева.

Производството на алуминиев прокат по видове е представено на фиг.3.8.

Фигура 3.8

Ръст на производството се наблюдава, както при валцовия така и при пресовия прокат, съответно с 2 192 т (с 6.2 %) и с 948 т (с 3.3 %). Валцовият прокат е 56.2% от цялата продукция, а пресовия – 48.8 % .

През 2011 год. общото количество на произведения прокат от цветни метали и сплави нараства с 16.5 %. Това увеличение се дължи главно на значителния ръст в производство на прокат от ТЦМ, постигнат в резултат на въведените нови мощности и усвоени нови продукти.

3.2. ТЪРГОВСКИ ОБМЕН И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И СПЛАВИ

3.2.1. ВНОС НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Количеството на внесените цветни метали, сплави и изделия от тях през последните пет години е показано на таблица 3.10

Таблица 3.10

Внос на цветни метали, изделия от тях и скрап, тона

Стоки	2007	2008	2009	2010	2011	Разлика 2011/2010	
						+/-	%
Мед, общо, в т.ч.	57 278	70 258	38 529	54 710	74 083	19 372	135.4
Аноди	2 070	920	177	-	1	1	
Католи, сплави и заготовки	26 111	29 462	7 799	8 202	12 398	4 196	151.2
Скрап	12 899	23 854	20 729	35 464	52 461	16 997	147.9
Пръти и профили	3 252	4 595	3 173	4 130	3 908	-222	94.6
Телове	9 032	6 811	4 001	2 830	2 148	-682	75.9
Ламарини и фолио	1 851	2 353	1 012	2 534	1 802	-732	71.1
Тръби	2 063	2 262	1 638	1 550	1 365	-185	88.1
Олово, общо, в т.ч.	19 616	21 827	22 952	26 077	27 764	1687	106.5
Блок и сплави	15 853	15 528	10 181	7 283	21 566	14 283	296.1
Скрап (чист)	3 338	5 830	12 143	17 461	4 627	-12 834	26.5
Прокат	425	469	628	1 333	1 571	211	115.5
Цинк, общо, в т.ч.	3 956	5 816	2 978	2 879	5 783	2 904	200.9
Блок и сплави	3 330	5 094	2 480	1 761	2 900	1 139	164.7
Скрап	331	257	194	510	635	125	124.5
Прокат	295	465	304	608	2 248	1 640	369.7
Алуминий, общо, в т.ч.	127 894	115 287	98 342	118 702	124 425	5 723	104.8
Блок и сплави	59 466	61 295	55 807	71 912	78 877	6 965	109.7
Скрап	3 554	4 027	3 013	6 876	4 625	-2 251	67.3
Пръти и профили	22 096	22 501	15 457	12 087	13 133	1 046	108.7
Телове	7 508	4 732	4 772	6 113	4 111	-2 002	67.3
Листа и ленти	18 915	15 353	14 591	17 255	18 873	1 618	109.4
Фолио	15 605	6 545	3 887	3 619	4 087	468	112.9
Тръби	750	834	815	840	719	-121	85.6
Общо	208 744	213 188	162 801	202 368	232 055	29 687	114.7
Стойност, млн. USD	863.0	979.4	494.0	745.1	1 049.8	304.7	140.9
Стойност, млн. лева	1 225.5	1 306.4	691.6	1100.9	1 472.6	371.7	133.8

Източник: Митническа статистика и НАП

Общият обем на вноса на основните цветни метали и продукти от тях през 2011 год. е 232 055 тона, на стойност 1472.6 млн.лева. **В сравнение с 2010 год. вносът нараства с 14.7 %, а увеличението спрямо 2008 год. е 8.8 %.**

Относителният дял на отделните стокови групи метали и метални продукти от общия обем на вноса е представен на фигура 3.9

Фигура 3.9

Най – голям дял от общия внос на мед и медни продукти заема вносът на медни отпадъци (70.8 %). Те са ценна, енергоспестяваща и екологосъобразна суровина за производството на мед и медни сплави. Внесената рафинираната мед и медни сплави представляват 16.7 % от общото количество мед, а медните продукти – 12.5 %. Най – голям ръст на вноса в сравнение с 2010 год. се наблюдава при рафинираната мед и медни сплави – с 51.2 % и при медните отпадъци – с 47.9 %. Вносът на медни продукти намалява с 16.5 %.

Произходът на вноса при **рафинираната мед** е, както следва: 46.5 % от страни-членки на ЕС, 41.8 % от Русия и 7.4 % от други страни. **Медните отпадъци** се внасят главно от ЕС (72.9%) и други страни от балканския регион (18.9%). Основното количество **медни продукти** (71%) са доставени главно от страни извън ЕС.

При оловото най – голям дял заема вноса на **блоково олово** 77.7 %. Внесените **оловни отпадъци** са 16.7 %. **Оловният прокат** е незначително количество (5.6%). В сравнение с 2010 год. около три пъти се увеличава вносът на необработеното олово. Същевременно внесените оловни отпадъци намаляват с 73.5 %.

Блокното олово се доставя от ЕС(55.3%) и от други страни, а почти 100 % от оловните отпадъци идват от страни – членки на ЕС.

Цинкът на блок представлява 50 % от вноса на цинк и цинкови продукти и в сравнение с предходната година внесените количества се увеличават с 64.7%. Най – значителен ръст, около четири пъти, се наблюдава при вноса на **цинков прокат**.

Вносът на **блоков алуминий** заема най – голям дял (63.4%) от доставките, поради това че е основен суровинен ресурс за предприятията, произвеждащи алуминиев прокат, но не се добива в България. Следвайки реализирания ръст в производството на прокат, вносът на алуминий блок през 2011 год. се увеличава с 9.7 % По-голямата част от него се внася от Русия (51.9%), 29.2% идват от ЕС, а останалото количество - от други страни. Вносът на **алуминиеви отпадъци** намалява с 32.7 %, а **алуминиев прокат** остава на равнището от 2010 год.

От изложените данни могат да се направят следните изводи:

- През 2011 год. е увеличен вносът на електролитна мед, олово, цинк и алуминий на блок, основни суровини за нарасналото производство на прокат от цветни метали;
- Намалява вносът на меден прокат, докато алуминиевия прокат запазва нивото от предходната година.
- Вносът на оловни и алуминиеви отпадъци значително намалява, а количествата на внесените медни отпадъци се увеличават;

3.2.2. ИЗНОС НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Данни за износа на цветни метали, изделия от тях и скрап за периода 2007 – 2011 год., са представени в таблица 3.11.

Общият обем на износа през 2011 год. е 591 298 тона, на стойност 5 515 млн.лева. В сравнение с 2010 год. общото количество на изнесените основни метали и продукти от тях нараства с 9.6 %.

Разпределението на износа е показано на фигура 3.10

Фигура 3.10

Най-голям дял от общия износ на мед и медни продукти, заемат електролитната и анодна мед, съответно с 58.8% и 23.4%. Изнесеният меден прокат е 14 % от общия износ в тази група, а медния скрап само 3.8 %. Анодната мед, изнесена през 2011 год. е 2.7 пъти повече в

сравнение с 2010 год., при електролитната мед ръстът е 8.3 %, а изнесения меден скрап намалява с 28.8%. Износът на меден прокат(пръти, телове, ламарини и др.) през 2011 год. нараства с 6.2 %.

Таблица 3.11

Износ на цветни метали, скрап и изделия от тях, тона

Стоки	2007	2008	2009	2010	2011	Разлика 2011/2010	
						+/-	%
Мед, общо, в т.ч.	246 422	309 990	268 167	277 279	340 208	62 929	122.7
Анодна мед	139 251	146 271	73 379	29 575	79 609	50 034	269.2
Електролитна мед	45 760	105 748	152 873	184 658	200 000	15 342	108.3
Скрап	11 590	10 547	10 718	18 225	12 982	-5 243	71.2
Пръти и профили	15 618	16 084	11 231	16 293	19 964	3 671	122.5
Телове	2 842	2 913	2 384	3 851	3 871	20	100.5
Ламарини,ленти, фолио	31 252	28 241	17 496	24 627	23 704	-923	96.3
Тръби	109	188	87	50	78	28	156.0
Олово, общо, в т.ч.	67 826	81 375	78 285	79 170	68 596	-10 574	86.6
Олово на блок	66 384	80 972	77 712	78 977	68 472	-10 505	86.7
Прокат	1 377	259	526	-	50	50	-
Скрап (чист)	65	144	47	193	74	-119	38.3
Цинк, общо, в т.ч.	92 086	97 993	89 304	84 542	85 732	1 190	101.4
Цинк на блок	90 572	96 678	87 008	81 331	71 894	-9 437	88.4
Прокат	3	22	70	1 262	11 817	10 555	x 9.4
Скрап	1 511	1 293	2 226	1 949	2 021	72	103.7
Алуминий,общо, в т.ч.	92 813	85 375	73 706	98 314	96 762	-1 552	98.4
Блок	11 062	10 206	3 254	6 799	7 555	756	111.1
Скрап	23 577	18 478	20 577	31 727	26 300	-5 427	82.9
Пръти и профили	15 459	16 273	14 191	19 266	19 989	723	103.8
Телове	0	384	518	910	247	-663	27.1
Ленти и листове	10 566	10 442	9 051	13 982	15 779	1 797	112.8
Фолио	25 139	20 526	19 172	18 844	18 005	-839	95.5
Тръби	7 010	9 067	6 943	6 786	8 887	2 101	131.0
Общо	499 147	574 733	509 463	539 305	591 298	51 993	109.6
Стойност, млн. USD	2 617.5	3 038.5	1 918.3	2 693.6	3 931.7	1 238.1	146.0
Стойност, млн. лева	3 716.8	4 053.0	2 685.6	3 979.5	5 515.0	1 535.5	138.6

Източник: Митническа статистика и НАП.

Анодната мед е насочена изцяло за ЕС. При електролитната мед 36 % се изнася за ЕС, 15.7 % - за Китай, а 48.3 % - за други страни. Доставкаите на меден прокат са главно за страните от ЕС (74.3%).

Износът на олово през 2011 год. намалява с 13.4 %. Изнася се като блоков метал, предимно за ЕС, в съотношение 61 % към 39 % за други страни.

Най – голям дял в износа, с 83.9% от общото количество изнесен цинк, заема блоковият цинк, следван от цинковия прокат с 13.8 %. Изнесените количества **цинк на блок** през 2011 год. намаляват с 11.6 %. Същевременно около десет пъти се увеличава износьт на **цинков прокат**. **Цинк на блок** се изнася в съотношение 58 % за ЕС и 42 % за други страни. **Цинковият прокат** е насочен главно за страните от ЕС (97.5%).

При **алуминия**, 65 % от износа представлява **алуминиев прокат**. Произведените от вторични алуминиеви суровини алуминий и алуминиеви сплави заемат 7.8 % от общото количество изнесен алуминий. В сравнение с 2010 год. износьт на алуминиев прокат нараства с 5.2 %, а на вторичен алуминий на блок - с 11.1 %.

В ЕС се реализира по - голяма част от **алуминиевия прокат** (86.9 %). Почти целият износ (94.3 %) на **вторичен алуминий и алуминиеви сплави** също се насочва към ЕС.

От вторичните суровини най – голям дял в износа имат алуминиевите отпадъци, следвани от медния скрап. В сравнение с 2010 год. обаче се наблюдава намаление с 20.1 % на общото количество изнесен скрап от основни цветни метали.

Изнесените медни отпадъци намаляват с 28.8 %. Основни вносители на меден скрап от България са Китай (50.3%) и страните от ЕС(37.5%).

Износьт на алуминиеви отпадъци през 2011 год. намалява с 17.1%. Повече от половината (56.2 %) от тях се изнасят в ЕС, а други страни, към които се насочва износа са Индия, Китай и Турция (35.6 %).

Средните годишни цени, по които са изнесени основните цветни метали от страната за последните три години, са показани в таблица 3.12.

Таблица 3.12

Метали	2009		2010		2011	
	USD/t	лв/т	USD/t	лв/т	USD/t	лв/т
Рафинирана мед	5 082	9 940	7 372	10 891	9 210	12 919
Олово	1716	3 357	2 213	3 269	2 577	3 615
Цинк	1 709	3 343	2 293	3 388	2 370	3 324

Източник: Митническа статистика и данни на НСИ.

Данните показват, че през 2011 год. средните цени в USD/t на изнесените основни метали (рафинирана мед, олово и цинк) бележат ръст - 24.9 % при медта, 16.4 % при оловото и 3.4 % при цинка.

В сравнение с 2009 год. средната цена на износа при рафинираната мед и оловото нараства почти двойно, а при цинка увеличението е около 40 %.

Данните за износа на основни метали и изделия показват, че:

- През 2011 год. обемът на изнесената анодна и електролитна мед се увеличава. Намалява износьт на олово и цинк на блок;
- Увеличава се износьт на прокат от цветни метали;
- Износьт на медни и алуминиеви отпадъци значително намалява.

От таблици 3.10 и 3.11 могат да се направят следните констатации:

- В сравнение с 2010 год. обемът на изнесените основни метали, прокат и метален скрап се увеличава с 9.6 % и в количествено изражение превишава около 2.5 пъти вноса.
- В стойностно изражение износьт на цветни метали и изделия през 2011 год. се увеличава с 38.6 % и достига 5 515.0 млн.лв. Това увеличение е резултат, както от нарасналите количества изнесени продукти, така и от по – високите цени на износа.
- Вносьт е за 1 472.6 млн.лв. и нараства с 33.8 % в сравнение с предходната година.

От горните констатации е видно, че и през 2011 год. българската цветна металургия, както в количествено, така и в стойностно изражение, продължава да формира положително търговското салдо. Това я определя като индустрия със силно изразена експортна насоченост и значителен принос за подобряване външнотърговския баланс на страната.

3.2.3. ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОБОРОТ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ

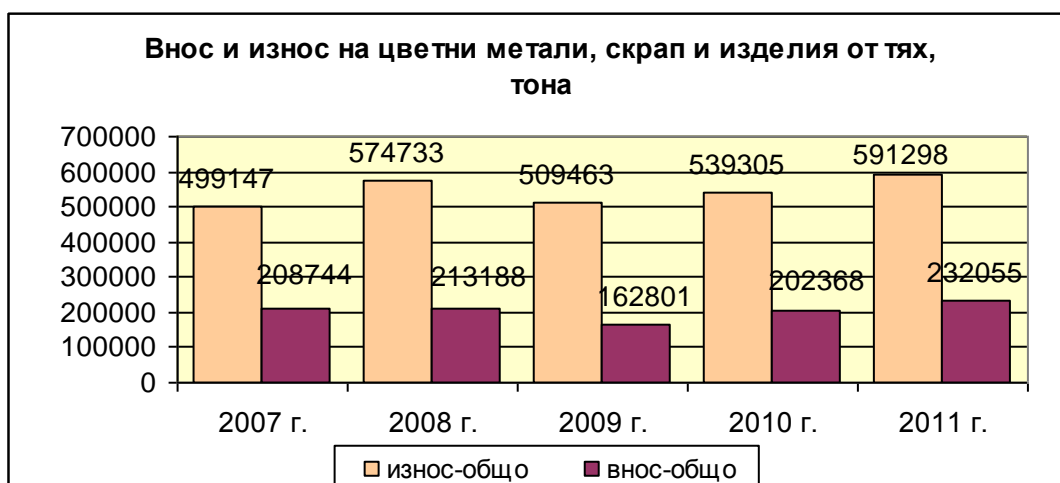
Външнотърговският оборот на цветни метали в количествено изражение е показан на таблица 3.13 и фиг. 3.10.

Таблица 3.13

Външнотърговски оборот на цветни метали, тона

Показатели	2007	2008	2009	2010	2011		Разлика 2011/2010	
						%	+/-	%
Внос	208 744	213 188	162 801	202 368	232 055	28.2	29 687	114.7
Износ	499 147	574 733	509 463	539 305	591 298	71.8	51 993	109.6
Общ оборот	707 891	787 921	672 264	741 673	823 353	100.0	81 680	111.0
Салдо	290 403	361 545	346 662	336 937	359 243		22 306	106.6

Източник: Митническа статистика и НАП.

Данните от таблица 3.13 и фиг.3.11 показват, че през 2011 год. външнотърговския оборот на цветни метали в количествено изражение нараства с 11 %.

Увеличението на внесените количества метали е 14.7 % и се дължи главно на ръста в доставките на някои първични и вторични суровини (блоков алуминий, олово и меден скрап). Вносът на алуминий блок, който през 2011 год. заема 34 % от общия внос на цветни метали и изделия, нараства с 9.7 %. Този метал не се произвежда в България, но в страната има развити мощности за алуминиев прокат, където той се използва като суровина. Внесенят меден скрап (с дял от 22.6 % от вноса) нараства с 47.9 % и също е ефективен суровинен ресурс за производството на мед и медни сплави.

Увеличението в износа на цветни метали, изделия и скрап е 9.6 %. Този ръст е резултат главно на увеличения износ на анодна, рафинирана мед и прокат от цветни метали.

3.2.4. РЕАЛИЗАЦИЯ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И ПРОКАТ

Данни за реализацията на българска продукция от цветни метали и прокат от тях за 2010 г. и 2011 г. са показани в таблица 3.14.

Структурата на общите продажби на основни метали и прокат, според фирмени данни, цитирани в годишниците “Металургията в България”, от 2007 до 2011 г., е представена на фиг.3.12

**Реализация на цветни метали и прокат
през 2010 и 2011 год. по направления, тона**

Видове продукция	Износ		Вътрешен пазар		Общо	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Анодна мед	42 294	79 751	-	-	42 294	79 751
Електролитна мед	168 000	190 000	36 000	40 000	204 000	230 000
Олово на блок	74 738	60 274	7025	8 105	81 763	68 379
Цинк на блок	62 226	66 981	6 140	16 453	68 366	83 434
Прокат от ТЦМ	40 455	54 312	2153	1 932	42 608	56 244
в т.ч. меден	34 413	38 508	819	901	35 232	39 409
месингов	5072	4 569	1312	1 009	6 384	5 578
цинков	970	11 235	23	23	993	11 258
Алуминиев прокат	56 563	59 010	7 603	8 279	64 166	67 289
Общо	444 276	510 328	58 921	74 769	503 197	585 097

Източник: Фирмени данни

Данните от табл. 3.14 показват, че през 2011 год. реализацията на електролитна мед нараства с 12.7 %. Структурата на продажбите се запазва на нивото от 2010 год. и съотношението износ / реализация на вътрешния пазар е 82.6 % / 17.4 %. Следвайки ръста в производството, в сравнение с предходната година, износьт нараства с 13.1 %, а продукцията реализирана на вътрешния пазар се увеличава с 11.1 %.

От същата таблица е видно, че през 2011 год. поради спада в производството общата реализация на олово, произведено предимно от първични суровини намалява с 16.4 %. За износ се насочват 88.1 %, а 11.9 % за вътрешния пазар. За 2010 год. разпределението на продажбите е съответно 91.4 % / 8.6 %. В сравнение с 2010 год. износьт намалява с 19.4 %, а реализираните на вътрешния пазар количества се увеличават с 15.4 %.

За вътрешния пазар, с цел задоволяване потребностите на акумулаторните заводи в страната, са насочени 77.7 % от продажбите на рециклирано олово и оловни сплави, получени от излезли от употреба стари акумулаторни батерии в «Монбат Рисаклинг» АД и «Ел БАТ» АД.

Данните за 2011 год. показват, че общата реализация на цинк нараства с 22 % спрямо 2010 год.. Относителният дял на продажбите за вътрешния пазар достига 19.7 % (9.0 % през 2010 год.), за сметка на износа. Изнесените количества блоков цинк сравнение с 2010 год., нарастват със 7.6 %, а продукцията реализирана на вътрешния пазар се увеличава повече от 2.6 пъти.

Продажбите на прокат от ТЦМ на вътрешния пазар продължават да намаляват. През 2011 год. те са едва 3.4 % от общата реализация

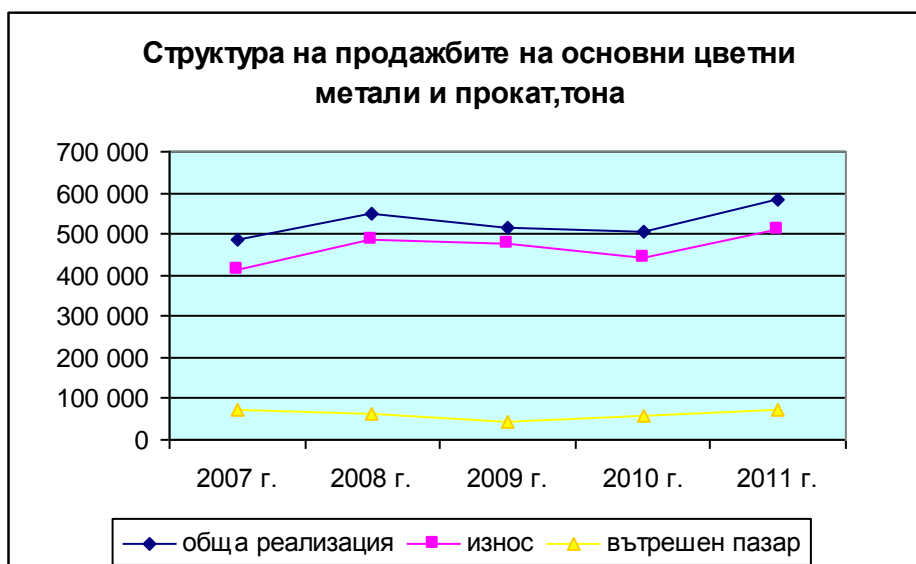
(5.1 % през 2010 год.), докато относителния дял на износа нараства от 94.9 % през 2010 год. до 96.6 % през 2011 г.. В сравнение с предходната година обемът на изнесената продукция бележи ръст от 34.3 % .

Общото количество алуминиев прокат реализиран на вътрешния пазар от трите фирми – производителки е 12.3 % , а износьт заема 87.7 % от общата реализация (11.8 / 88.2 през 2010 г.). В количествено изражение износьт нараства с 4.3 %, а вътрешната реализация - с 8.9 %.

Делът на общия износ на основни цветни метали (мед, олово и цинк), по фирмени данни, представлява 86 % от реализацията (87.6 % през 2010 год.) и намалява незначително спрямо предходната година. За вътрешния пазар са насочени 14 % от общата реализация (12.4 % през 2010 год.).

Фиг.3.12 показва, че цветната металургия в България е сектор, с ярко изразена експортна ориентация, тъй като износа многократно превишава продажбите, реализирани на вътрешния пазар. През 2011 год. износьт заема 87.2 % от общата реализация, а за вътрешния пазар се насочват само 12.8 % от продажбите.

Фигура 3.12

Сравнението на фирмените данни за износа и официалните митнически данни показва следното:

1. Износът на електролитна мед по данни от производителя е 190 000 т, докато митниците в тази позиция отчитат 200 000 т. Разликата е 10 000 т (5 %).
2. Износът на олово от производителите е 60 274 т, а митническите данни отчитат 68 472 т необработено олово, (в т.ч. 62 985 т. рафинираното олово).
3. По фирмени данни са изнесени 66 981 т цинк, а по митнически данни износа на необработен цинк е 71 894 т.Разликата е 4 913 т (6.8 %).
4. Износът на прокат от ТЦМ по данни на производителя е 54 312 т и 59 318 т по данни на митниците. Разликата е 5 006 т (8.4 %).
5. За алуминиевия прокат тези цифри са съответно 59 010 т и 62 907 т или разлика от 3 897 т (6.2 %).

Посочените разлики са незначителни и не могат да повлияят съществено на общата картина и направените изводи по отношение на отделните продукти.

3.2.5. РЕАЛНО ВЪТРЕШНО ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И СПЛАВИ

Реалното вътрешно потребление се формира от реализираните продажби на металургична продукция – българско производство на вътрешния пазар и от внос. Данните за последните пет години са посочени в таблица 3.15 и на фигура 3.13.

От таблицата е видно, че през 2011 год. реалното вътрешно потребление на основните цветни метали, произведени предимно от първични суровини, нараства с 52.7 %. Този ръст се дължи, както на значителното увеличение във вноса (повече от два пъти), така и на по-големите количества цветни метали, реализирани на вътрешния пазар – с ръст от 33 %.

По фирмени данни 63.7 % от вътрешното потребление на електролитна мед, олово и цинк (74 % през 2010 год.) се покрива от продукцията на българските производители, а вносът осигурява останалите 36.3 % (26 % през 2010 год.).

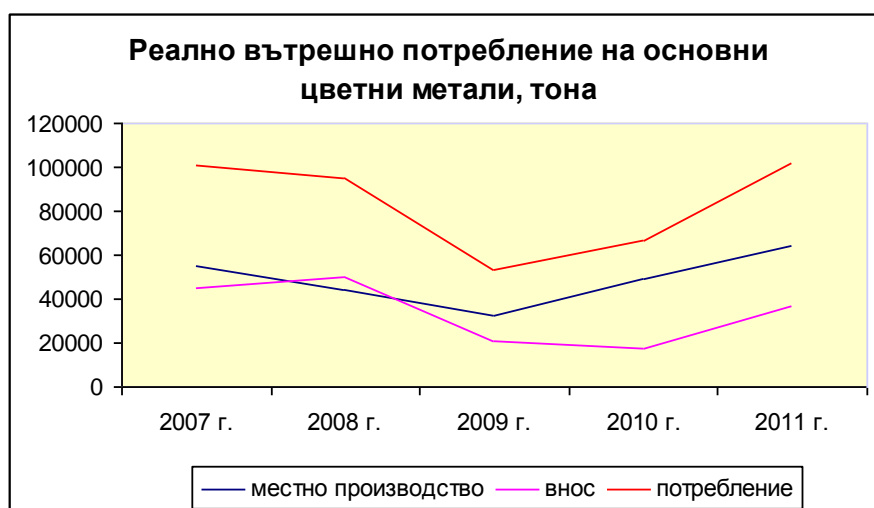
Таблица 3.15

Вътрешно потребление на цветни метали и прокат, тона

Стоки	Произход	2007	2008	2009	2010	2011	
							%
Електролитна мед	Местно произв.	37 455	31 260	25 000	36 000	40 000	76.3
	Внос	26 111	29 462	7 799	8 202	12 398	23.7
	Потребление	63 566	60 722	32 799	44 202	52 398	100.0
Олово	Местно произв.	11 050	7 787	3 218	7 025	8 105	50.3
	Внос	15 853	15 528	10 181	7 283	21 566	49.7
	Потребление	26 903	23 315	13 399	14 308	29 671	100.0
Цинк	Местно произв.	6 666	5 508	4 278	6 140	16 453	85.0
	Внос	3 330	5 094	2 480	1 761	2 900	15.0
	Потребление	9 996	10 602	6 758	7 901	19 353	100.0
Прокат от ТЦМ	Местно произв.	4 424	5 639	2 532	2 153	1 932	14.4
	Внос	16 197	16 021	9 824	11 652	11 471	85.6
	Потребление	20 621	21 660	12 356	13 805	13 403	100.0
Алуминиев прокат	Местно произв.	12 484	12 390	7 727	7 603	8 279	16.8
	Внос	64 874	49 965	39 522	39 914	40 923	83.2
	Потребление	77 358	62 355	47 249	47 517	49202	100.0

Източник: Митническа статистика и НАП (за вноса) и фирмени данни (за реализацията в страната).

Фигура 3.13

При електролитната мед делът на местното производство намалява от 81 % на 76.3 %, а при цинка и оловото нараства съответно от 78 % на 85 % и от 49 % на 50.3 %.

Вътрешното потребление на двата вида прокат през 2011 год. е общо 62 605 т и в сравнение с предходната година нараства с 2.1 %.

Реалното вътрешно потребление на прокат от ТЦМ се запазва на нивото от 2010 год. Делът на местното производство намалява от 16 % през 2010 год. на 14.4 % през 2011 год. за сметка на увеличения внос.

При алуминиевия прокат вътрешното потребление нараства с 3.5 %, но съотношението на реализацията на вътрешния пазар от местно производство и вноса през последните три години се запазва почти постоянно (16 % / 84 %).

Видимото потребление на цветни метали и прокат от тях (ВП), в тона и на глава от населението (ВПГН) в килограми, през 2011 год. е представено в таблица 3.16.

Таблица 3.16

Видимо потребление на цветни метали и прокат през 2011 год. , т,кг

Стоки	П	В	И	ВП	ВПГН
Електролитна мед	226 329	12 398	200 000	38 727	5.26
Олово	72 230	21 566	68 472	25 323	3.44
Цинк	90 083	2 900	71 894	21 089	2.86
Прокат от ТЦМ	57 130	11 471	59 434	9 167	1.24
Алуминиев прокат	67 278	40 923	62 907	45 294	6.15

Източник: Митническа статистика (за вноса и износа) и фирмени данни (за производството).

Данните от таблица 3.16 показват, че през 2011 год. общото видимо потребление на основните цветни метали /мед, цинк и олово/ нараства с 38.1 % спрямо 2010 год. и то главно поради увеличеното потребление на олово и цинк. ВПГН при медта се запазва на равнището от 2010 год. При оловото увеличението е значително – около 2.5 пъти, а при цинка – около 2 пъти. Този ръст се постига чрез увеличение на вноса и по – голяма реализация на олово и цинк на вътрешния пазар, за сметка на износа.

Увеличението на ВП при проката от цветни метали е само 3.8 %. Вносът е на нивото от предходната година, а ръста в производството се насочва за износ.

Балансът на производството, вносът и износът, които формират ВП, показва, че през 2011 год. в цветната металургия нарасналото производство води основно до ръст в износа. Вносът нараства с около 30 %, но внесените количества метали и метални продукти са значително по-малко (5.2 пъти) от изнесените. От тук следва изводът, че българската цветна металургия е експортно ориентирана и участва предимно в световния търговски оборот.
